

From M. A. Akşit's collection

Giriş

1a

Ana/Anne Olmak*

M. Arif Akşit**, Mehmet Kuşku***, Gülseren Oktay****, Nilüfer Demirsoy*****, Ömür Şaylıgil*****

*İlk 1000 gün, 4. Kongresi Genel Kurulu, 5 Mart, 2016, Ankara, Türkiye, kaynak alınmış, metin 2017 yılında ilk 1000 Gün Anne Sütü Kursu nedeniyle yeniden yapılandırılmıştır

*Eskişehir Acıbadem Hast. Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi çalışmasıdır

**Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Acıbadem Hast., Eskişehir

***Uzman Dr. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir

****Hemşire, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi Sorumlu Hemşiresi, Acıbadem

*****Yrd. Doç. PhD ve Prof. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Etik Anabilim Dalı

Anne olmak ayrı bir kavramdır. Bir neslin devamlılığı ötesinde, varlık anne hücrelerinin bölünmesi ile oluşmaktadır. Kısaca hücre içi organeller annenin elemanlarının çoğalması ile oluşmaktadır. Her birey erkek olsa bile 2/3 oranında veya daha çok olmak üzere annenin hücrelerinden oluşmaktadır. Annelik; genetik ve duygusal olarak her seven kişide bulunan ve ortaya çıkarılması gereken bir duygudur. Bu Bölümde “Annelik” kavramı üzerinde durulacaktır.

Sağlığın yenidoğan bebeklerde, hatta prematüre bebeklerde oluşması, bebeğin doğurulması ötesinde, annelik boyutunun tam gerçekleşmesi ile olasıdır. Emzirme bunun en somut verisi ve uygulamasıdır.

Neonatoloji Yoğun Bakımdaki sağlık ekibinin sadece bakım ve tedavi ötesinde, anne boyutunda olmaları, sevgi temelinde yaklaşımları beklenir ve istenir.

Özet

Ana-Anne Olmak

Amaç: Bebeklerin oluşmasında en önemli boyut olan anne ve bunun sosyal boyutu, annelik konusuna değinilmektedir.

Dayanaklar/Kaynaklar (Materyal ve Metot): Annelik konusundaki farklı kaynakların bakış açıları ile irdeleme yapılmıştır.

Giriş: Anne, bebeğin oluşmasına erkekten daha fazla bir katkıya sahiptir. Genetik olarak baba ile yarı gen yapısında iken, kendi hücrelerinin (ovum) bölünmesi ile daha fazla yapısal katkısı vardır. Annelik kavramı da sosyal olarak öne çıkmaktadır.

Genel Yaklaşım: Annelik kavramı üzerine etik bakış yanında T. Medeni Kanunu temelinde anne hakları ele alınmıştır. Ayrıca çeşitli kaynakların, annelik kavramları üzerindeki görüşleri irdelenmiştir.

Başlıca boyutlar: Yeni kültürel yapılanma (Birey Özlü-Özgü Kültür) temelinde, klasik geleneksel annelik boyutunun değiştiği gözlenmektedir. En belirgin boyutu resmi nikah dışı annelikler, sosyal anneliğin artması ile, boşanma ile aile kavramlarındaki değişimdir.

Yaklaşım: Anneler artık bağımsız, kendi tercihleri ile, daha insancıl boyutta ve bireysellik temelinde annelik yapmak istemektedirler. Kocaya/aileye bağımlı değil, kendine kısmen bağımlı, daha gerçekçi olarak bağımsız, hür ve özgür bebek/çocuk olan bir yapı istemekte veya arzu etmektedirler.

Sonuç: Yeni bir kültürel boyut ile anne ve annelik kavramları değişmekte, daha bireysel ve kendi tercihlerine göre yaşamsal yapı olması istenmekte ve yapılmaktadır.

Yorum: Annelik kavramı eski kültürel yapıya göre değil, yeni sosyal yapıya göre dikkate alınmalı, incelenmeli ve irdelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Anne ve annelik, sosyal annelik, varlık ve var olma

Outline

To be a Mamma-Mother

AIM: The most effective growth and development factor, even for care and serve to the babies is the mother and the maternity factor. Not only for genetic but the social concept is discussed.

Grounding Aspects: The mother and maternity concept is considered by some reports, under the internet search.

Introduction: The constitution of a baby; mother is more than genetic contribution, thus, the ovum is cellular organelles are multiplied by the division, consequently, even mitochondria are mothered ones. Socially, not grounding on the genetics, mother is more than a woman who care and serve.

General Considerations: The mother concept is discussed, under ethical, social backgrounds, considering on the Turkish Law of Civilization, by some literature contributions.

Proceeding: As a perspective under the cultural characteristics, this new social life and mothering is not indicating a special cultural group, but, a new and specific one, can be summaries as individualized culture.

Notions: The most significant evidence is unmarried women with child, single mothers' and divorced for the freedom concept, not disturbed but a new family construction, mother and child, smaller than core family.

Conclusion: The new cultural concept (civil liberties centered culture) for the mother, as unique, and alone, self-decision made families, unbound social mother.

Key Words: Mother, motherhood, social mother,

Ana; Varlığın Oluşma Kaynağı

Canlıların devamlılığı açısından mutlaka yeni nesil oluşması gereklidir. Bunun için mutlaka dişi/ana gereklidir. Doğada, döllenmeden yumurta/yavru oluştuğu gözlenmektedir. Bu açıdan yeni nesil mutlak ana varlığını gerekli kılar. İnsanlarda da insanlar anne hücrelerinin bölünmesi ile oluşmaktadır. Mitokondri, endoplazmik retikulum anadan, anne hücrelerinden çoğalmaktadır.

Evlat sahibi olmak için mutlaka erkek olması gerekmediği Biyoloji Bilimi açısından bir gerçektir. Bu durumlar aşağıda belirtilmektedir.

Partenogenez: döllenmesiz üreme, Latince; Virgin creation/yaratılma

Erkek olmayan ve nadir erkek gereksinimi olan türde yavrular olabilmektedir. Dişi doğrudan yumurtlar, kışa dayanıklı olması için sonbaharda çiftleşirler. Bazı bitki ve hayvanlarda (nematot, su piresi/daphnia, akrep, arı, bazı balıklar) sayılabilir. Bazı yumurtalar oluşsa bile canlı hayvan oluşmadığı da gözlenen durumdur.

Apomictic parthenogenesis/apomiktik/eşesiz partenogenez

Mitotik bölünme ile oluşan çocuklardır.

Automictic parthenogenesis/otomiktik partenogenez

Endo-mitotik bölünme ile oluşmaktadır. Self fertilizasyon boyutudur. Köpekbalığında saptanan bir durum için yarı sayıda DNA saptanmıştır.

Facultative parthenogenesis/Fakültatif partenogenez

Erkeğin olmadığı biyolojik ortamda oluşmaktadır. Arılar kraliçe arı, dölediği yumurtalardan dişi arı veya işçi arı, arı sütü almasına göre oluşurken, kendisi döllemeden doğrudan erkek arıdan aldığı ve sperm kesesindeki yumurta yaparsa, erkek arı oluşmaktadır. Sperm kesesi boşalırsa erkek arı doğmaz ve arı kovana eskisi gibi güçlü olmaz, arıcalar/kovana bakanlar, yeni kraliçe arı ile değiştirilirler.

Obligate parthenogene/obligatif partenogenez

Salamander kertenkelesinde de olduğu tanımlanmaktadır.

Çift Eşeyli/Hermafroditizm; İki eşeye sahip canlı

Bazı kurtlarda olduğu gibi iki cinsli olmalarına karşın, birbirlerini döllemektedirler.

Eşeyli Üreme

İki cins ile üreme boyutudur.

Yorum

Canlıların yaşamı kısa olduğu dikkate alındığında, yaşamlarının bir bakıma devamlılığı için ve türlerinin genetik olarak sürmesi açısından evlatlara gereksinimi vardır. Bir bakıma **ana** olmadan canlıların varlığı söz konusu olamaz. Nesli tükenmiş bir zaman var olmuş canlılar bilinmektedir. Doğanın devamlılığı açısından sadece **ana** varlığı ile canlıların devam edebildiği gözlenmektedir. Ancak, güçlü nesil için, erkeğin olması gerekli görülmektedir. **Ana**, annelik mutlak gerekli iken, erkeğin gerekliliği ancak belirli şartlara ve devamlılığa bağlıdır. İnsan için bunlardan söz konusu olmasa da **anaya** saygı temelinde ele alındığında, insanlarda da temel olan **ana** olduğu unutulmamalıdır.

Annelik; Etik Bakış

- **Bir insan annesinden doğduğunu algılar ise, kimseyi tanı olarak algılamamalıdır, çünkü bir doğandır.** İnsanların oluştuğu, varlığı anasına bağlıdır ki kendini tanrılaştırmasın.
- **Tüm insanlar da aynı şekilde evrene gelmişler, bir anne tarafından doğurulmuşlardır, aynı yapıdadır, aynı türdedirler, ebeveynlerinden gelen varlıklar onları Homo sapiens, sapiens olarak ayrıcalıklı kılamaz.** Her birey aynı türün elemanıdır, farklılık ancak yaptıkları işlevlerle ayrışabilir.
- **Çalışıp değer üretmek ile birey benlik ve varlığını oluşturabilir, diğerleri aileden gelen miras veya eğitim ile kazandıkları bir değer üretmiyorsa, zaman içinde tükenmeye mahkûm olmaktadır.** Doğumdan sonra anne sütü ile büyüme ve gelişmesini sağlayan insan yavrusu, daha sonra kendi ayaklarında durmaya, kısaca anneden kopması, bağımsızlığını tedrici olarak kazanmalıdır.
- **İnsan olan insanlık değerlerine sahip çıkar, onları korur ve gözetir ki varlığını oluşturan anne ve babası başta gelmelidir.** Bu yaklaşımları dışlayan kişilerin, insan olduğunu söylemesi ne kadar gerçekçi olacaktır?
- **Bir bitki, bir ağaç özellikle kavak, ufak pamuk gibi tohumdan oluştuğunu unutup, insan gibi dev aynasında, benliğini görmesi ile, güzeli ve iyiliği, çalışarak değer üretmeyi unutursa, varlığının zarar oluşturduğunu unutmamalıdır.** Aslını unutan ve inkâr eden kişi, bir zamanlar bebek olduğu ve onu doğurup, bakını unutması ile yalnızlaşacağıının bilincinde olmalıdır.
- **Ana ve babasına gereken saygı ve hürmeti göstermeyen, kendinin anneden doğduğunu algılamayanlar, benlik havuzunda yüzenler ile dost, arkadaş olmak bile mahzurlu olabilir.** İnsanlar bilerek, isteyerek ve

çalışarak değer üretmek isterler ki kendisinin de bir doğumlu olduğunu algılamayan kişi ne kadar değer üretecektir, üretse bile insanlığa ne kadar yararı ve faydası olacaktır.

- **Bir insan yavrusu, memelilerde de olduğu gibi, doğar doğmaz, hemen bağımsız ve kendi besin ve gelişmesini sağlamadığı, en az iki yıl kadar anasına bağımlı olduğu dikkate alınmalıdır.** Baba ise temin edici, koruyucu ve gözetici yanında, insanlığı, yuvayı oluşturması açısından önemi büyüktür. Bazı hayvanlarda, deniz atı ve balıklarda (Gurami, Beta, gibi) bakımı erkek yapmaktadır. Kuşlarda da yuvaya yatan ve anneye besin taşıyan erkek olmaktadır. Bu açıdan tek değil, aile olarak bakım temeldir.
- **Tüm canlı varlıklarda aynı türün ana tarafından sürdürülmesi mümkün olan durumlarda bile, farklı cins ile döllenerek daha etkin bebeklerin oluşması bir doğa yasaları olan boyuttur.** İnsanlarda olduğu gibi, hayvanlarda da yakın evlilik/ensest olası olsa bile, tercih farklı olanlardır. Hayvanlar kendi benzeri dışındakini tercih ederek, onlardan yavru almaktadırlar. İnsanlarda anne sütü ile genetik şifre geçtiği dikkate alındığında, süt kardeşlerin evlenmemesi doğal görülmelidir.
- **Doğa ve yasaları temel ve kaçınılmaz olduğuna göre, ana unsuru ve annelik faktörü olmadan nesillerin sürdürülmesi olanaklı görülmemektedir, zorlamalar ile devamlılık sağlanması en azından endişe kaynağıdır.** Doğru ve gerçek ortada iken, biyoloji ve doğa kanunları tersine bir boyut, maddi olanaklar veya benzeri yaklaşımlar ile annelik ve babalık değişemez. Hukuk olarak insanlar nesebi açısından anne ve babası belli olmalıdır. İnsanlık desteği sağlanamıyorsa, sosyal açıdan gereksinimleri ve ihtiyaçları devlet üstlenebilir ama genetik sorumluluk farklıdır.
- **Bilimde tercih, kanıta dayalı realitedir.** İstek, arzu veya niyet ile veriye dayanan karar karıştırılmamalıdır, Biyolojide farklılıklar olabilir ama İnsan türü ve sosyal yapı/kural, kanunlar ile oluşan birey hakları temelindeki hukuk yapısı karıştırılmamalıdır.
- **İnsanlarda bu evrende bir canlı türüdür, olay farklı boyutlara getirilip, onların doğayı kontrol edebildiği sanılmamalıdır, sadece etkileri ve tercihleri vardır.** Tüm canlılar gibi onlarda bir anadan doğmuşlardır. Birçok insanın gelip geçmesi gibi, tüm insanlarda ömürleri süresince var olmuşlar ve göçmüşlerdir. Eserleri, değerleri, fikirleri ancak yaşayabilmektedir.
- **İnsan olmanın, varlıklar içinde evrene hâkim olmanın nimeti kavranmalı ve buna göre davranılmalıdır.** Bir insan, evreni sevgi ile kucaklamalı, iyilik ve güzellik ile değerler üretmelidir. Eğitim alabilmesi, sanat oluşturması, yaratıcılık boyutu ile eser üretebilmesi, iyi veya kötü kavramlarını irdeleyebilmesi, sorumluluk alması gibi birçok kavramlar ile insan olunabilmektedir. Bu açıdan canlı olarak insanlığı olmayana, beden olarak var olan ile ayrışım dikkate alınmalıdır. Tüm doğum gerçek ise, insanlar arası farklılık da bir bulgudur ve saygı duyulacak boyutta olması beklenir.
- **İnsanın varlığı bir büyü, bir mucize veya bir doğa üstü bir durum değildir.** Her insan anasından doğmuş bir varlıktır, Homo sapiens, sapiens türünün elemanıdır.
- **Her bireyin farklı olması onu tanrıçalaştırmaz veya aşağılanmaz.** Her insan kendine özgü yapısı ile toplulukta veya kendisine göre abartılmamalı ve aşağılanmamalıdır. Ürettiği eserlere, değerlere göre somut irdelenmelidir. Öncelikle insan, insan olduğu, insanlık içinde olduğu boyut ile değerlidir.
- **Bilerek seven ve güzellikler/iyilikler yaratan ile, isteyerek benlik üzere zarar oluşturanlar hiç aynı kabul edilebilir mi?** Burada insanlıkta bireyler niyetleri ve güdülleri ile devamlı yaşamlarındaki etik boyut ile de değerlendirilebilmektedir.
- **Geleceği kimse bilemez, bu açıdan çıkış noktası, dayanakları, gerekçeleri önemli olmaktadır ve bunların etik ve insanlık üzerine olması beklenilmektedir.** Bebek sipariş üzerine olamaz, ailenin bebeği kabul etmesi belirli bir olgunluk düzeyinden sonra beklenilmektedir, ana ve baba olmak bir boyuttur, sosyal anne ile genetik anne bu açıdan ayrılmaktadır, sosyal boyut zamanımızda öne çıkmaktadır.
- **Her bebek, İnsan olarak doğumunda bir şey bilmez, onun insan olması; işitmesi, görmesi, algılanması, akli ve gönlü oluşması ile kişiliği yapılır. Bunda da yapısından öte, eğitilmesi sosyal boyutu öne çıkmaktadır, bu açıdan birey kendisi açısından çevresinden soyutlanarak, kendi ruhuna dönmesi önemlidir.** Birey, benliği ve eğitimi ötesinde, çağın ötesine çıkarak, insanlık boyutunu oluşturmalıdır, eskilerin kopyası olmaması gerekir. Yaşamı güzellik ve iyilik üzere olmaz ise nasıl şükredecektir haline.
- **Ana ve baba bozuk, insanlık dışı inanç taşımadıkları sürece ve zararı isteyerek yapmadıkları sürece, kötü olmadıkları ve evlat yetiştirmede sorun olmayacağı düşünülebilir.** Bebek veya çocukların aileden

alınması gerekçesi olarak onlara insanlık boyutu olarak bakamadıkları saptanmalıdır. Annelik duygusu olan birey eksikliklerini tamamlaması ümit edilebilir.

- **Anne sevgisini aşırı olmadığı sürece, insancıl boyut temelinde, bebeğinin yaşamını ve benliğini kurtarmak için gösterdiği fedakarlıklar inanılmaz boyuttadır ve kendi yaşamını tehlikeye atacak boyutta olabilmektedir.** Bebekleri için annelerin yapacakları inanılmazdır ki bu açıdan aşırı olmamaları ve bebeklerinin sağlığı onların sağlığı ile bütünleştirilerek ele alınmasını gerekli kılar.
- **Bebek/Çocuk bakıcılığı yapacak olanlar, sosyal anne boyutunda olmalıdırlar. Aynı durum Yenidoğan Döneminde de hemşireler için geçerlidir.** Sosyal anne ile genetik anne boyutunda bakılınca, sosyal anne yaklaşımı öne çıkmaktadır. Genetik annenin sosyal anne olması beklenir, oluşmadığı durumda, sağlıklı gelişebilmesi açısından bebek, bakım evlerine alınmak ve bakılmak zorunda kalına bilinir.
- **Çocuk bakmak, beslemek analık değildir, analık bir farklı boyut olarak ele alınmaktadır.** Tarihte Kudüs/İsrail Lideri Süleyman, iki kadının bebeği kendisinin olduğu iddiası üzerine bebeği iki parçaya ayırın ve paylaşırın kararı üzerine, gerçek anne evladından vaz geçebilmektedir ki bu var olması için tüm fedakarlığı göze almanın boyutudur. Bakıcı elindeki imkânı kullanır, anne ise imkân yaratır, kendisi aleyhine olsa bile.
- **İnsanlar ne kadar sosyal açıdan ümitsiz boyutta olup, kötü olarak nitelenseler bile, duygusal olarak anne kavramı nedeniyle insanlığa dönüş yapabilecekleri umut edilir.** Bir insan ne kadar kötülük boyutunda olsa bile, annesi devreye girince, insanlık tarafının ortaya çıkacağı genel klasik olarak bir beklentidir.
- **Bir insan, bir bebek annesine teslim edilmesi ile genel anlamda gereken tüm bakım, beslenme ve korunup, gözetileceği tasalanmanın gereksiz olacağı varsayılmaktadır.** Bebeklerin tüm gereksinimlerinin anneler tarafından karşılanacağı öngörülmektedir. Gerekeni yapacakları beklenir.
- **Kardeşler arasında rekabet olsa da annelerin her evladını farklı boyutta sevip yaklaşacağı için anneler daha objektif olabileceği beklenir.** Bebeklikten erişkinliğe geçişte insanların desteği ruhsal olarak anne, fiziksel ve benlik olarak babasını örnek alabileceği ifade edilir. Yaşamın bir sınav olduğu belirtilirse, insanlar öncelikle ailesini örnek alırlar. Eğitim ile bu temelin üstünde ilerlemek, yücelmek amaçlanır.
- **Eğitmek istediğiniz ne kadar yerinde ve doğru olup, bebeğin yararın olsa bile yumuşak ve korkutucu değil, sevdirci olursa o kadar eğitim ve davranışın değişimine katkısı olabilir.** Bebek dahil, severek endomorfın ile yaklaşımın kalıcılık ve öğrenilme oranı yüksek olmaktadır. Bu açıdan özellikle bağışlayıcı olmak gerekir. Ancak zarara giden eylemlerde seyirci olmak, öneriler getirmek değil, eylemi durdurmak gerekir. Açıklamalar gerekirse sonra yapılmalıdır.
- **Algılaması olmayan, zor veya kısıtlı olana güçlük çıkarmak değil, kolaylaştırıcı olmak gerekir. Köre, topala ve sağıra güçlük çıkarmak kabul edilemez, yollar ve yaklaşımlar ona göre yapılandırılmalıdır. Kendi kontrolünüzdeki yere, örneğin işinize ve evinize girecek kişilere saygı göstermek ile onların size saygı göstermesini beklenmelidir. Onlarla yakın olmasanız bile, esenlik, bir bereketlilik, bir temizlik dileklerle kendinizi de dikkat ederek, ezdirmeden iletişim kurun, selam verin, arada bir sınır, bir perde konulması sosyal açıdan gereklidir.** Bebeklerin beslenme sorunu var ise, buna göre yaklaşım yapılmalıdır. Bebeği ne kadar severseniz sevin, onun sağlıklı olması için, kendiniz ile arasına bir sınır koymalısınız. Ancak aklını çalıştırabilme, bilgisini kullanabilen, gönülden gelen bu mesajları kavrayıp, tutum ve davranışlarını değiştirebilir.
- **Anneler bebeklerini emzirmesi ile onu birçok oluşacak sorundan korumakta, büyüme ve gelişmesini sağlamakta, ayrıca ruhsal boyuta da katkıda olmaktadır.** Bebeğini besleyen anne birçok tasadan uzak olmalıdır.
- **Anaya ve babaya en güzel şekilde davranılması beklenilmelidir.** Anne ve babaya en güzel şekilde davranma ile doğruyu bilmene karşın, onlar dediğini yapmak gerekmediği haksızlık ve yanlışta itaat edilemeyeceği, anan bile olsa kabul etmeyeceğın vurgusu yapılmaktadır ki önemlidir. Bilim her zaman, gerçek her zaman öne çıkmalıdır. Bilim er veya geç doğruluğu ortaya koyacaktır ki bu zamanda siz bilerek anne, baba dedi diye tersini yapmanız ile çok zor durumlarda kalabilirsiniz. Neden doğruyu söylemedin denilenince de cevap bulamazsınız.

- **İnsanların en zayıf döneminde, ayrıca ananın en güçsüz olduğu döneminde, büyük fedakarlıkla gebe bebeğini taşıy, büyütür, geliştirir.** Bebek ananın temel eseri olmaktadır, bu konuda bilim dışı, etik dışı sözler söylenmemeli, eylemler yapılmamalı, insan olana da insanlık dışı yaklaşım yakışmamaktadır.
- **İnsanlığın savunucusu ve koruyucusu ile onu geliştirip, ileriye taşıyana, sıfat olarak ana, analık yapmak denilmektedir.** Bebek ötesi, toplumların gelişmesini sağlayanlara da ana denilir. Gerçeği tersine döndürmemek gerekir. Analık sadece bir cins olarak ele alınamaz. Bu doğal yapının bir yansıması olarak görülmelidir.
- **Yaratılmanın, önce sevgiden oluştuğu başlangıcının bunun üzerine oluştuğu kabul görmelidir, evlilik ancak severek oluşmaktadır. Canlı ve cansızlar olarak atomdan oluştuğumuz ve sonra bir yapılanma, gebelik süreci olarak yaratılmamız söz konusudur, farkımız yoktur bizlerin.** Bebek olarak doğmak ile yaşam başlıyor ve her canlı gibi bir süre sonra yaşam bitiyor. Tüm bu bir süreç açısından aklımızı işleterek, fikir ve eylem olarak insanlık üzerine olmamızı unutmamalıyız. Sağlığın temeli ilk aşamalarda, gebelik ve bebeklikteki sağlık olduğu, bunun doğrudan anne ile ilişkisi unutulmamalıdır.
- **İnsanlardan beklenen, insanların hoşnut olacağı, etik ve insanlık üzerine bir iş yapmak olmalıdır. Bunun için öncelikle iç, ruhsal barış ve bilim ile ahlak felsefesi temelinde yönelme ve yapılanma gereklidir.** Bebeklik çağından başlayacağı unutulmamalıdır. Sevgi alma ile sevgi ancak verilebilir. Sevilen sevebilir denilmesi genel yapısal doğrudur ve bu açıdan bebek annesinden koparılmamalıdır.
- **İnancı bozuk, amacı zarar üzerine, görüntü doğrudan benlik yararı, karşıdakini düşünmeden, onun rızasını almadan yapılan yaklaşımlar, görüntüsü farklı olsa bile annelik kavramı ile bu yaklaşımlar yan yana bile gelemmez.** Bebeği anne, tüm iğrençliklerden kaçınır. Anne bebeğine göre tüm yaklaşımlarını değiştirebilen yapıdadır, yapıda olmalıdır. Pırıl, pırıl parlayan, bilim üzere olan, bebeği için çabalayan, onun iyiliğine uğraşan annenin, bebeğini beslemesi böyle bir eylem ve süreç olmaktadır. Buna karşın boş sözler ile, bilimi toza bulandırarak, etkileşim ile emzirmeyi azalması, erken kesilmesine neden olmak, ne kadar üzücü bir durumdur.

Yorum

Canlıların, özellikle memelilerin yaşamının sağlanması, oluşması, büyüme ve gelişmesi açısından anaya gereksinimi belirgindir. Bu açıdan anne ve babaya en üst hürmet ve sevginin gösterilmesi bir ön koşul olmakta, onlara en ufak bir itiraz edilmemesi öğütlenirse bile bunun sınırı, doğru ve gerçek olanın reddi olmamaktadır. En yakını bile olsa adalet başkalarının hakkını ortadan kaldırmamaktadır.

Medeni Kanun Temelinde Anne-Baba Hakları

Anaya Tanınan Haklar

- **Bebeğin yeri annesinin yanındır: Yerleşim yeri; anne-babanın yerleşim yeridir (Madde 21).** İnsanların yerleşim yeri, anası-babasının yanı, bir bakıma da anasının kucağıdır, ona bakacak, emzirecek ve büyütüp, geliştirecektir. Aynı zamanda etik ve sosyal yapıyı da kazandıracak kişidir.
- **İnsan oluşması ile kişiliği başlar: Kişilik gebelikte başlar, canlı doğum ile hak ediş başlayıp, ölüme kadar sürer (Madde 28).** Anne rahmine düştüğü anda başlayarak hak eder, canlı doğması ile bu gerçekleşmiş olur. Neonatoloji kavramında canlı doğması ile bir bebeğe her türlü yaşam hakkını sağlama yaklaşımı hukuki dayanağı olmaktadır.
- **Kesin ölüm saptanması ile ölmüş kabul edilir: Ölüm tehlikesi içinde olan, haber alınamayan kişi hakkında gaiplik kararı, ana-babasının kayıtlı olan bölgede alınabilir (Madde 32).** İnsanların kesin ölüm belgesi/raporu yok ise, ölüm değil, gaiplik kararı alınabilir. Bu açıdan ailelerin ölecek diye bıraktığı, devletin baktığı kimsesiz bebekler/çocuklar için alınacak karar niteliğindedir. Bu sayede sahip çıkmış olmaktadır.
- **Aile bağı kurulmadan önce de birey hakları teminat altında olmaktadır: Nişanlanmada bile aile oluşumunun hukuksal boyutu başlar (Madde 120): Zarar görme kabul edilemez (Madde 122).**

- **Evlât, hukukta ancak ehliyet sahibi olanların hakkı olarak tanımlanabilmektedir (Madde 124):** Hâkim karar vermeden önce, anne ve babanın veya vasiyi dinleyerek, ehil olup olmadığı kararını verebilir.
- **Ehliyet sahibi olmayanlardan doğan çocuklar, olağan üstü bir durum ile çok önemli bir sebep olması dikkate alınarak karar verildiği belirtilmektedir (Madde 157):** Evlilik kabul edilmese de anne ve baba iyi niyetli olmasalar bile, çocuk evlilik içinde doğmuş kabul edilerek, boyut boşanma ilişkisi olarak irdelenir. Çocuğun nesebi korunduğu ama evlilik bağının tam olmadığı için boşanmış yaklaşımının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.
- **Hâkim, boşanma ve ayrılık söz konusu olduğunda, görüşleri (anne, baba veya vasi) aldıktan sonra, ana ve babanın haklarını ve çocuk ile olan kişisel ilişkilerini düzenler (Madde 182):** Velâyetin kullanılması kendisine verilmeyen eşin çocuk ile kişisel ilişkisinin düzenlenmesinde, çocuğun özellikle; sağlık, eğitim ve ahlâk bakımından yararları esas tutulur. Bu eş, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine gücü oranında katılmak zorundadır.
- **Ailenin, anne ve babanın durumlarının değişmesi durumunda (Madde 183):** Bebeğe uygun yaklaşım öngörülmelidir.
- **Birlikte yaşamaya ara verilmesi (Madde 197); Eşlerden biri, ortak hayat sebebiyle kişiliği, ekonomik güvenliği veya ailenin huzuru ciddi biçimde tehlikeye düştüğü sürece ayrı yaşama hakkına sahiptir.** Bebek sağlığı ve iyiliği, etkin ve uygun gelişimi için, ana ve baba ile çocuklar arasındaki ilişkileri düzenleyen hükümlere göre gereken önlemler alınmalıdır.
- **Soy bağının kurulması (Madde 282);** a) anne ile: Çocuk ile ana arasında soy bağı doğumla kurulur, b) baba ile: Çocuk ile baba arasında soy bağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur, c) Soy bağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur.
  - **Soy bağının reddi: (Dava Hakkı Madde 286);** Koca, soy bağının reddi davasını açarak babalık karinesini çürütebilir. Bu dava ana ve çocuğa karşı açılır. Çocuk da dava hakkına sahiptir. **(İspat: Evlilik içinde ana rahmine düşme Madde 287)** Kocanın baba olmadığını ispat etmek zorundadır. **(Evlenden önce veya ayrı yaşama sırasında ana rahmine düşme Madde 288)** Kocanın karısı ile cinsel ilişkide bulunduğu konusunda inandırıcı kanıtlar varsa, kocanın babalığına ilişkin karine geçerliliğini korur. **(Cinsel ilişkide bulunduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl, içinde açmak zorundadır, Hak düşürücü neden girer. Haklı neden varsa, neden kalktıktan sonra bir yıl geçmesi beklenir. Madde 289).** **(Karinelere çıkarılması; karine çürütülürse ilk evlilikteki koca baba sayılır Madde 290)**
  - **Sonradan evlenme (Madde 292).** Evlilik dışında doğan çocuk, ana ve babasının birbiriyle evlenmesi hâlinde kendiliğinden evlilik içinde doğan çocuklara ilişkin hükümlere tâbi olur. **(İtirazda, Davacı, tanıyanın baba olmadığını ispatla yükümlüdür, Madde 299)**
- **Çocukların bakım ve eğitim giderlerini karşılama, (Madde 327):** Çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır. Ana ve babanın bakım borcu, çocuğun ergin olmasına veya eğitim nedeniyle gereksinim kalkana kadar devam eder **(Madde 328).** **(Nafaka davası açma; Madde 329, Miktarın taktiri; Madde 330).**
- **Velâyet: (Madde 335).** Ergin olmayan çocuk, ana ve babasının velâyeti altındadır. Yasal sebep olmadıkça velâyet ana ve babadan alınamaz. Evlilik devam ettiği sürece ana ve baba velâyeti birlikte kullanırlar **(Madde 336).** Ana ve baba evli değilse velâyet anaya aittir **(Madde 337).** Eşler, ergin olmayan üvey çocuklarına da özen ve ilgi göstermekle yükümlüdürler **(Madde 338).**
  - **(Velâyet kapsamı: Madde 339)** Çocuk, ana ve babasının sözünü dinlemekle yükümlüdür. Ana ve baba, olgunluğu ölçüsünde çocuğa hayatını düzenleme olanağı tanılır; önemli konularda olabildiğince onun düşüncesini göz önünde tutarlar. Çocuk, ana ve babasının rızası dışında evi terk edemez ve yasal sebep olmaksızın onlardan alınamaz. Çocuğun adını ana ve babası koyar.
  - **(Çocuğun üçüncü kişilere temsili, Madde 342)** Ana ve baba, çocuklarının yasal temsilcisidirler.
  - **(Madde 347)** Çocuğun bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunur veya çocuk manen terk edilmiş hâlde kalırsa, ayrıca menfaati ve gelişmesi tehlikeye düştüğü takdirde **(Madde 346)** hâkim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile yanına veya bir kuruma yerleştirebilir. Ana ve baba ile çocuğun ödeme gücü yoksa bu önlemlerin gerektirdiği giderler Devlete karşılanır.

- **(Velayetin kaldırılması Madde 348):** A) Ana ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi, b) Ana ve babanın çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savsaklaması, c) Ana veya babanın yeniden evlenmesi, velâyetin kaldırılmasını gerektirmez **(Madde 349, 350, geri verme 351)**. Ayrıca d) **(Madde 360)** Ana ve baba, çocuğun mallarını yönetmekte her ne sebeple olursa olsun yeterince özen göstermezlerse hâkim, malların korunması için uygun önlemleri alır.
- **Eğitim Madde 340:** Ana ve baba, çocuğu olanaklarına göre eğitirler ve onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâkî ve toplumsal gelişimini sağlar ve korurlar. Ana ve baba çocuğa, özellikle bedensel ve zihinsel engelli olanlara, yetenek ve eğilimlerine uygun düşecek ölçüde, genel ve meslekî bir eğitim sağlarlar.
- **Dini Eğitim, Madde 341:** Çocuğun dinî eğitimini belirleme hakkı ana ve babaya aittir. Ana ve babanın bu konudaki haklarını sınırlayacak her türlü sözleşme geçersizdir. Ergin kişi, dinini seçmekte özgürdür.
- **Kısıtlamalarda kamu yararı olmalıdır; Kamu Hukukuna Dayanan Kısıtlamalar: Madde 754.** ... kamu yararı için kısıtlanması... özel kanun hükümlerine tâbidir. Bir bireyin hakkının kamu yararı için kısıtlanması için, kamu yararı olmalı ve ayrıca bireyin hakkı peşin ödenmelidir.

Yorum

Anne ve babaya haklar geniş olsa bile, bebek/çocuk açısından uygun ve doğru boyutta olmadığı durumda, Devlet doğrudan, Mahkeme kararı ile velayeti alma hakkı olduğu açık ifadeler ile belirtilmektedir. Annelik/babalık ancak iyilik ve güzellik üzerine olursa geçerlik ve hak ediş kazanmaktadır.

Anne, Annelik

Bebeği doğurmak anne olmak iken, annelik bebeğe sahip çıkmak, onu büyüme ve gelişmesi ile etik ve duygusal açıdan doyuma ulaştırmak, onurlu kılmak anlamındadır.

Doğurmak için kadın olmak ve genetik olarak anası olmak gerekirken, annelik kavramı farklı boyuttadır. Erkeklerin de anne olabilmesi olanaklıdır.

Bu açıdan anne ve annelik farklı boyutta olup, ayrı olarak tanımlanması yerinde olacaktır.

Vurgular/Görüşler

- Kuran/Yaşar Nuri Öztürk Meali
Anne ile ilgili sureler aşağıda özetlenmektedir.
  - 2/83 ..., anne-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara iyilik ve güzellikle davranın. İnsanlara güzeli ve güzelliği söyleyin. Salv=Destek olmak, seyirci kalmamak, yanlışların, çirkinliklerin ortadan kalkması için çalışmak, zekât=temizlik, temiz olma, artmak, arttırmak, bereketli olmak, iyi ve düzgün olmak, başışta bulunmak, yardım edin demektir. Bütün bunlardan sonra siz, pek azınız müstesna, sırt çevirdiniz. Hâlâ da yüz çevirip duruyorsunuz.

Yorum:

İnancı bozuk olanların iyilik üzere olmadığı ve af edilemeyeceği vurgulanmakta, ibadet / abd = çalışarak değer üretmek anlamında iken, inandığı Yaratan ile bağ kurulması olan değil, gerçek anlamda olan salv ve saum kelimeleri ele alınınca daha kavranabilir olmaktadır. “Anne ve babaya iyilik ve güzellik temelinde davranın, destek olun, maddi manevi yardım edin, temiz olun, ancak bundan maalesef yüz çeviriyorsunuz” daha anlamlı olmaktadır.

- 2/233 Anneler çocuklarını -emzirmeyi tamamlamak isteyen kimseler için- tam iki yıl emzirirler. Annelerin yiyeceklerini ve giyeceklerini örfe uygun biçimde hazırlamak çocuğun babasına aittir. Hiçbir benlik yaratılış kapasitesi dışında bir şeyle yükümlü tutulamaz. Anne çocuğu yüzünden,

çocuğun babası da kendi çocuğu yüzünden zarara sokulmasın. Mirasçı için de aynı ilke uygulanır. Eğer anne-baba karşılıklı anlaşma ve danışma sonucu çocuğu süttten kesmek isterlerse, kendilerine günah yoktur. Çocuklarınızı süttanneye emzirtmek isterseniz, örne uygun olarak belirlediğiniz ücreti güzelce teslim etmek şartıyla, bunu yapmanızda bir günah yoktur. Allah'tan korkun ve bilin ki Allah, yapmakta olduklarınızı en iyi biçimde görmektedir

Yorum:

“Emzirmeyi tamamlamak isteyen anneler” yaklaşımı vardır ki, burada karar anneye ait olmaktadır. Ayrıca bazı vurgular da vardır; a) *zarara sokulmasın*, b) *Hiçbir benlik yaratılış kapasitesi dışında bir şeyle yükümlü tutulamaz* temel vurgusu önemlidir. Anneye zararlı ve kapasitesi üstünde bir şeylerin yaptırılmayacağı, zorlanamayacağı ifadesi nettir. Ayrıca, c) süt anne kavramı ile anne süttünün devamlılığı vurgulanmaktadır.

- 4/23 size şu kadınlarla evlenmek haram kılınmıştır: Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kız kardeşleriniz, karılarınızın anneleri, kendileriyle birleştirdiğiniz hanımlarınızdan doğmuş olup evlerinizde oturan üvey kızlarınız -eğer anneleriyle birleşmemişseniz o takdirde sizin için bir günah yoktur- ve sulbünüzden gelen oğullarınızın karıları. İki kız kardeşi birlikte almanız da haram kılınmıştır. Eskide kalanlar müstesna. Allah çok affedici, çok merhametlidir

Yorum:

Anne kavramı altındaki kişiler ile evlenme yasaklanmıştır. Bu açıdan ana çok önemli bir sosyal, genetik ve kavramsal boyuttur.

- 4/135 Ey iman edenler! Öz benliğiniz, anne-babanız, yakınlarınız aleyhine de olsa, zengin veya fakir de olsalar, adaleti dimdik ayakta tutarak Allah için tanıklık edenler olun. Allah, ikisine de sizden daha yakındır. O halde, nefsinizin arzusuna uymayın ki adaleti gerçekleştirsiniz. Eğer dilinizi eğip bükür yahut çekimser kalırsanız, Allah, yapmakta olduklarınızdan haberdardır.

Yorum:

Yakınlık derecesi ne olursa olsun, hak edişe göre adalet kavramında doğru, gerçek ve olayı olduğu gibi anlatmak gerektiği vurgulanmaktadır. Olaylar “doğrudan değil, farklı yorumlar ile veya çekimser kalarak anlatılması” kabul edilemeyeceği belirtilmektedir. Burada anne ve babana karşın doğruyu anlatma bakımından önemli bir sosyal kriter getirilmektedir.

- 5/17 Yemin olsun ki, "Allah Meryem'in oğlu Mesih'tir" diyenler küfre batmışlardır.... 5/75 Meryem'in oğlu Mesih, bir resulden başkası değildir. Ondan önce de resuller gelip geçmiştir. Onun annesi de özü-sözü doğru biriydi. İkisi de yemek yerlerdi. Bak nasıl açıklıyoruz onlara ayetleri! Sonra bak, nasıl gerisin geri çevriliyorlar... 5/116 Allah şunu da söyledi: "Ey Meryem oğlu İsa! Allah'ın yanında beni ve annemi de iki tanrı olarak kabul edin diye insanlara sen mi söyledin?" İsa dedi: "Hâşâ! Tespih ederim seni. Hakkım olmayan bir şeyi söylemek benim haddime değildir. Eğer onu söylemişsem sen onu elbette bilirsin. Sen benim içimde olanı bilirsin ama ben senin zatında olanı bilmem. Çünkü sen, evet sen, **gaipleri** çok iyi bilersin!"

Yorum:

Her insan eşit ve ayrıcalık olamaz, peygamber olsa bile ayrıcalık tanınmayacağı ifade edilmektedir. İsa Peygambere bile Mesih denilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Hiçbir insan akademik olsun veya olmasın, lider, Mesih veya kurtarıcı olarak görülemez. Her insan gibi yemek yemek ve tualete gitmektedirler. Saptırma, yücelik verme anlamsız ötesinde, sosyal yapıyı bozacak boyutlardır. Hiçbir kimse, anne dahil, kutsallaştırılmaz ve tanrıçallaştırılmaz.

- 14/41 "Rabbimiz, hesabın ortaya geleceği gün; beni, anne-babamı ve inananları affet!"

Yorum:

Bozuk niyetli olanların affedilmeyeceği, güzellik ve iyilikler üzere olan, bu amaç için uğraşan, bunu isteyerek ve bilerek yapanlar için af dilenirken, anne ve baba için herhangi bir kısıtlama getirilmeden af dilenmesi öğütlenmektedir. Bu ayrı bir boyut ve süreç içine getirmekte ve bizleri de anne ve babamızdan sorumlu duruma getirdiği düşünülmektedir.

- 16/78 Allah sizi annelerinizin karınlarından çıkardı, hiçbir şey bilmiyordunuz; şükredebilesiniz diye size işitme gücü, gözler ve gönüller verdi.

Yorum:

Doğum ile bilmeyen bir varlık evrene gelmiş iken, anne ilk eğitimcisi, emzirmede bile doymak, acıkmak ve beklemek kavramlarının öğrenildiği ve etik ile ilk beceri ve sevmenin uygulaması anne boyutu ile başlanmakta ve geliştirilmektedir. Bireye düşen eğitim almak, kısaca işitme, görmek ve algılama olmalıdır.

- 19/28 "... Baban kötü bir adam değildi. Annen de bir kahpe değildi. 20/39 ... Üzerine kendimden bir sevgi bıraktım ki, gözümün önünde yetiştirilesin

Yorum:

Hiçbir kişi hakkında, özellikle anne ve babanız konusunda ve ayrıca tüm insanlığın inancı konusunda yorumlama yapılmamalıdır, zaman süreci içinde başımıza gelenler konusunda da içinde sevgi olanların getirmesi ve gelişmesi konusunda bir iyilik ve güzellik oluşacağı anlaşılmaktadır. Burada anne ve babanın katkısı önemlidir.

- 29/8 biz insana, anne-babasına en güzel bir biçimde davranmasını, şunu söyleyerek önerdik: "Eğer onlar, hakkında hiçbir bilgin olmayan bir şeyle bana ortak koşman için seninle çekişirlerse, o takdirde onlara itaat etme. Yalnız banadır dönüşünüz. Nihayet, ben size yapıp-ettiğiniz şeylerin haberini bildireceğim. 31/14 biz, insana anne-babasını önerdik: Annesi onu güçsüzlükle taşımıştır. Sütten kesilmesi de iki yılda olmuştur. O halde bana ve ana-babana şükret. Dönüş banadır. 33/4 Allah, bir adamın göğüs boşluğunda iki kalp yaratmamıştır. **Zihar** yaptığınız eşlerinizi sizin anneniz yapmamıştır, evlatlıklarınızı da sizin oğullarınız kılmamıştır. Bu konularda söylediğiniz sözler, ağızlarınızın bir lakırdısıdır. Allah, hakkı söyler ve O, gerçek yola kılavuzlar. 33/6 O peygamber, müminlere öz benliklerinden daha dost, daha yakındır. Onun eşleri de o müminlerin anneleridir. Anne tarafından akraba olanlar da Allah'ın kitabında, birbirlerine diğer müminlerden ve muhacirlerden daha yakındırlar. Ancak yakın dostlarınız için örfe uygun bir vasiyette bulunmanız müstesnadır. Bu, kitapta satırlara geçirilmiştir 39/6 sizi bir tek canlıdan yarattı; sonra o canlıdan onun eşini vücuda getirdi. Ve sizin için davarlardan sekiz çift indirmiştir. Sizi annelerinizin karınlarında üç karanlık içinde, bir yaratıştan öbürüne geçirerek oluşturuyor. İşte Allah! Budur sizin Rabbiniz! Yalnız O'nundur mülk ve saltanat! İlah yoktur O'ndan başka! Hal böyle iken nasıl oluyor da gerçeğin tersine döndürülüyorsunuz? 40/67 O O'dur ki; sizi önce topraktan, sonra bir spermden, sonra bir embriyodan yarattı. Sonra sizi bebek olarak annelerinizin karnından çıkarıyor, sonra güçlü çağınıza ulaştırıyor ve nihayet ihtiyarlar olmanız diye sizi yaşatıyor. İcinizden bir kısmı daha önce vefat ettiriliyor. Tüm bunlar, belirlenen bir süreye ulaştırıyor ve aklınızı işletesiniz diyer. 46/15 biz insana, anne-babasına çok iyi davranmasını önerdik. Annesi onu zahmetle taşıdı, zahmetle doğurdu. Taşınması ve sütten kesilmesi otuz aydır. Nihayet, yiğitlik çağına gelip kırk yıla erdiğinde şöyle der: "Rabbim; beni, bana ve ebeveynime verdiğin nimete şükretmeye, hoşnut olacağın iyi bir iş yapmaya yönel! Soyum içinde, benim için barışı gerçekleştir. Sana yöneldim ben, sana teslim olanlardanım ben.

Yorum:

Ana ve evlat uygun ve en yüce makama oturarak, gereken sevgi ve saygı gösterilmelidir. Bunun anlamı, gerçek dışı, bilim dışı ve zarar üzerine olan anne-babaya itaat anlamında değildir. Ailede gelenek olarak belirli usul ve esasları, kalıpları uygulama olarak bunların uygun ise, etik ise, fayda üzerine ise uyumu gerekli kılmaktadır. Bireyi kul, köle gibi bağımlı kılmadığı görülmektedir. Anne ve babaya gereken sevgi ve saygıyı göstermek ise, bu gereken boyutu tüm sosyal yaşamda ve bireyin kendisi olan boyutta da önemlidir ve buna göre yaklaşım yapılmalıdır.

• Annelik Nedir?

<http://www.batitrakya.org/yazar/yasar-kuru/annelik-nedir.html>

Annelik: "Başkası" için yaşamaktır. Üstelik kim olduğunu, kim olacağını bilmeden. Kapalı bir mücevher kutusu için yorulmak, direnmek, kendini yaşamaktan fedakârlık yapmaktır. Yaşatmaya çalışmaktır. Bu bir, "misafir" ağırlama sanatıdır.

Üstelik; içinden gelen “hedefleri”, aklından geçen “gelecekleri yutkunarak, kalbine gömerek, dışa vurmayarak, seyrederek, izleyerek takip ederek ve sadece keşfetmeye çalışarak yaşamaktır.

Kendine emanet edilen “Tanrı misafirine sabırla, bıkmadan, yorulmadan, kırılmadan hizmet etmek. “Acaba kimdir” diye merak içinde ve özlemlerle geçecek uzun yılların başındaki anneye gerçekten çok iş düşecektir.

Belki de çeyrek asrı aşacak bu bekleyişin sonunda eline ne mülk ne köşk ne de rütbe geçecektir. Sahi başkası için, sadece bir “misafir” için bir ömür sarf etmeye herkes talip olabilir mi? Ya da böyle bir fedakarlığa, “anneden başka kim talip olabilir, kim katlanabilir.

Annenin bu hassas görevi titizlikle yerine getirmesi için; onu rahat bırakacak, huzuruna ve görevine “engel” olmayacak, ona dışarıdan da olsa desteğini esirgemeyecek birine, “beyine gerçekten ihtiyacı olacaktır.

Terslenmemesi, horlanmaması, onurunun kırılmaması, azarlanmaması; en çok ihtiyaç duyacağı davranışlardır. Gerisini kendisi halledecektir. Çünkü o biliyor ki bir misafire bir ömür vermenin karşılığını, misafiri gönderen tayin edecektir.

Anne; “başkası” için, bir misafir için, kendine tayin edilmiş zevklerinden, eğlencelerinden ve bazen mutluluğundan vazgeçebilir ama; bu özverileri ondan, “başkaları” için de istemek ona yapılacak zulümlerin en gaddarı olacaktır. Bekarlığında yeni evlendiğinde kendisine yapılan bu konudaki telkinleri, “derin” nasihatleri hatırladıkça titreyerek irkilmektedir: “Kendin için değil kocan için yaşamalısın”, Yuwayı yapan dişi kuştur”, “Çocuklarına, kocana kol kanat gereksin”, “Sakin ha kocanı bir gece de olsa ihmal etme; yoksa cennetin kokusunu bile duyamazsın”, “Eşinin ailesine kusur etmeyisin”.

Ya bunlar gerçek olursa? Nasıl dayanırım bunca yükün altında? diye düşünerek, birçok günleri kendine zehir edecektir. Evlendiği, gelin gittiği evde; “kızım”, “yavrum benim”, diyen bir kayınvalide ile karşılaşmışsa, dünyalar onun olmuştur. Kendini çok yormuşsun bugün, sofrayı birlikte kaldıralım, mutfakta sana yardım edeyim diyebilen bir de kocası çıkmışsa karşısına, değmeyin keyfine.

İşte; Yaratılış Pedagojisinin bu bölümü, özellikle 0-4 yaşına kadar neredeyse sadece kendisine emanet edilmiş; bedeni küçük, ihtiyaçları büyük olan “Tanrı Misafiri” için annenin yükünü omuzlarından alacak ilkeleri, normları, “hatırlatmak” için gündeme getirilmiş bir pedagojik anlayıştır. Anne-babaların, çekinmelerine endişelenmelerine ve korkmalarına hiç gerek olmadığını anladıklarında, yaşadıkları sevinç ve mutluluğu görmeye, seyretmeye değer buluyoruz.

Çocuğun tek istediği:

- Horlanmamak,
- Kırılmamak,
- Azarlanmamak ve
- Terslenmemektir.

Gerisini kendisi halledecektir.

Yorum:

Annelik kavramını alturistik/fedakârlık boyutu ile ele alarak, bir yücelik olarak irdelendiği görülmelidir. Anneler de hata ve yanlış yapabilir bu açıdan her davranışı yüceltilmemeli ve bilimsel ve etik olanları ayıklanmalıdır. Yazar, bu yaklaşımdan sonra ““Meğer ne kolaymış”, “böyle çocuk büyütmeğe ne var”,” demekte ve gerçeğin ise “Yaratılış Pedagojisi kendilerine çocuk “yetiştirmeyi değil”, çocuğa sadece “bekçilik” yapmayı öneriyor” ifadesini kullanmaktadır.

5.1. Anne Olmaya Değer mi?

... biz size yeni bir annelik modeli üretip oluşturmuyoruz. Aksine; günümüzün koşullarında, günümüzün yaygın annelik anlayışıyla “annelik” yapılamayacağını haykırıyoruz. Yeni kuşağın, bir önceki kuşağa göre çok farklı enstrümanlara sahip olarak büyümesi ve gelişmesi karşısında; yüzlerce yıllık gelenek ve göreneklerin telkinleriyle “rahat” annelik yapılabileceğini değil; “hiç” annelik yapılamayacağını üstüne basa basa ifade ediyoruz.

... Bilinen annelik uygulamalarının tümünün yanlış olduğunu da söylemiyoruz. Biz sadece; eski bilinenlerin ve eski uygulamaların, günümüzün şartlarında “yetersiz” kaldığını vurgulamaya çalışıyoruz. Yetersizliklerin, annelerin “annelik” yaparken canını çıkardığını iddia ediyoruz. Kolay olan bir işin “niçin” zorlaştığına ışık tutmaya çalışıyoruz.

Yorum:

Annelik kavramını modern bakış açısı olarak Yaratılış Pedagojisi penceresinden bakılmasını öğütlemektedirler.

5.1.1. Aslında, Değer

Günümüzde yapılan anneliğin zorluğu; çocuklarının fitratlarını, yaratılıştaki karakterlerini “değiştirmeye” çalışmaktan kaynaklanmaktadır. Çocuğun özünde getirdiği yapısını değiştirmek imkansızdır. Bunda başarılı olan HİÇ KİMSE yeryüzüne gelmemiştir. Fakat; bu iddiayı sürdüren ve inat eden çok insan gelip geçmiştir. Dünyalıklarının çocukları uğruna feda eden aileler tanıyorum. Kesinlikle biri dahi başarılı olamamıştır. Yaptıkları şey, sadece çocuklarının fitratlarını yaralamak, zedelemek ve yıpratmak olmuştur. Ruhu yara-bere içinde böyle bir evlat ne kendisine ne ailesine ne de toplumuna yararlı olabilmıştır. Zıyan olup gitmiştir.

Yorum:

Anneler zorla bebek beslenmesi ile başarılı olunamayacağını çok iyi bilirler. Aynı şekilde de ikna gibi yöntemler yerine sevgi ile gönülleri fetih etmek ile eğitim ve davranışlarının

değişebileceğinin farkına varırlar. Bu açıdan “Nereden çıktı bu nesil” yerine onları anlama ve sevmeye yönelmeliyiz.

5.1.2 Evdeki Hesabı Çarşıya Uydurmayın

Şefkat ve merhamet mimarı ve uzmanı olarak yaratılmış olan anneler, çocuk yetiştirme konusunda neden başarılı olamazlar? Karınlarında dokuz ay on gün taşıyarak, bir yerde çilesini çektikleri, yıllarca üzerine titreye titreye büyüttükleri evlatları neden şefkatli, merhametli olmuyor? Bırakın başkasına zarar vermeyi; öz be öz evlatları neden ana-babalara adeta kan kusturuyorlar? Dünyanın hangi annesi böyle bir evlat yetiştirmek için kendini heba eder?

Yorum:

Her birey ister bebek ister çocuk olsun, kendine göre bir benliği bir yaratılış boyutu vardır. Eğitim ile toplum onu etkilemektedir ama bu etkileşim etik boyutta çocuğa göre olmalıdır. Yazıda da belirttiği gibi “... Çocuklarınız birer kitaptır. Açıp, açıp onları okuyun; işte, geçmiş satırlarda ifade ettiğimiz “çocuklarınız keşfedin”, “onları anlamaya çalışın”, “birlikte öğrenin, birlikte büyüyün” şeklindeki Yaratılış Pedagojisi ilkelerinden olan bu sözlerin amacı buydu...” yaklaşımı yapılmalıdır.

5.2. Annenin İstiap Haddi

... Söz konusu paylaşım olmadığı zaman, o “şefkat” abidesi anne bir gün “sinir” abidesi olup çıkacaktır. Kimisi başında, kimisi sırtında oynayan ve kafasını şişiren çocuklarına sadece tatlı tatlı tebessüm eden anne, bir gün gelir, evdeki çıt sesine bile tahammül edemez olur... Çünkü hiç kimse, bir annenin, bir başına tek bir çocukla dahi başa çıkmasını sağlayacak denli güçlü bir bünyeye sahip olduğunu iddia edemez... Bu durumdaki annenin tek ve güçlü yardımcısı ancak kocası olacaktır. Burada yaşanacak bir aksilik, annenin ruh halini daha da kötüleştirecektir.

Sebebine gelince:

- Hamilelik döneminde, annenin hormonal yapısı alt-üst olmuştur. Bunu, etrafına verdiği lüzumsuz tepkilerden gözlemleyebiliyoruz.
- Bu haliyle, erkeğinin kendisinden uzaklaştığını düşündüğü zamanlar olacaktır. Ayrıca bu konuda mücadele edecektir.
- İyice yaklaşan doğum günü için “ölüm” tehlikeleri, ruhunu, kalbini ve beynini oldukça yoracaktır.
- Duygu dünyasının iyice karıştığı bu hassas dönemde doğum yapmıştır.
- “Tanrı misafiri” ruh hali karmakarışık olan annenin kucağına gelip oturur.

Yorum:

İnsanlar yaratıcı değil, seçici olabilmektedirler ve belirli kapasiteleri vardır. Bebek, kocası, büyükler ile evin temizlik, yemek ve diğer işleri ile ilgilenirken, kapasite aşımı olabilir. En ziyadesi de anlayışsız bir çevre olmasıdır. Sevgi ve saygı bu nedenle önemli olmakta ancak, bir destek ve paylaşım da olmalıdır. Hormonal yapı bozulmuş olabilir ama sevgi ile salgılanan, serotonin, endorfin, oksitosin gibi hormonlar onun rahatlamasını ve stresini kaldırma olanağı sağlayabilir.

5.3. Annelik Vasıfları

Dünyanın en zor işi, kişinin kendisini tanıyabilmesidir. Anneye, kendini yeterince tanıyabilmesi için bazı ipuçlarını aşağıda ele almaya çalıştık. Anneler, içinde buldukları psikolojik durumlarına göre ruhsal durumlarını yaklaşık olarak tahmin edeceklerdir.

Ayrıca, bu bilgiler ve ulaştığı sonuçlar karşısında gerekli önlemleri almak suretiyle; hayatı, kendileri için çekilebilir ve katlanılabilir bir çizgiye taşımış olacaklardır.

5.3.1. Hayatın Sevilmesi

Bu sevincin yokluğu umutsuzluktur. Yarının bugünden daha iyi olmayacağına dair kuşkulara sahip olması:

- Beraberinde umutsuzluğu da getiren umutsuzluk şiddetin mayası sayılır. Bu bir girdaptır. Akıntısına kapılan insanın kendini kurtarması çok zordur. Sükuneti sona erer. Olur-olmaz, haklı-haksız, şiddet uygulama gereği duyulur.
- Bu durum; annenin, yanlış üstüne yanlış yapmasına yol açacaktır.
- Uygulanan her şiddete ve yapılan her yanlışla bahaneler üretme özelliğini kazandıracaktır. Her defasında kendisine “geçerli” mazeretler bulacaktır.
- Kendisine şu soruları sormalıdır:
  - Acaba yaşama sevincim yeterli mi?
  - Yarına umutlu bakabiliyor muyum?
  - Beni hayata bağlayan şeyler nelerdir?
    - Şayet anne: Çocuğuna tahammül etmesinin karşılığının olmadığını, Çocuğunun, gelecekte “çok iyi” bir insan olamayacağını, düşünüyorsa, yaşama sevincini büyük ölçüde kaybetmiş sayılır.
    - Hayatı, “olduğu gibi” kabul etmesi, yaşama sevincini arttıracaktır. Bunun anlamı şudur: Hayat, her zaman insanın karşısına güler yüzle çıkmaz. Bir gün tebessüm ettirir, ertesi gün kaşlarını çattırır, bir sonraki gün ağlatır, daha sonra da kakhaha attırır.

Yorum:

Ana çeşitli endişeler taşıyorsa, bunun katlanılması için evladının olmasından mutlu olmalıdır. İstenmeyen gebeliklerde evladın kabul edilmemesi, reddi gündeme gelebilmektedir. Irza

geçmelerde sıklıkla gözlenen bir bulgudur, zorla evlendirilseler bile evladı, gebeliği, evliliği kabul edememektedir. İnsan sevdiğinin kolunda olmasını ve karım/kocam diyebileceği kimseyi ister.

5.3.3. Statü

- Tek başınayken; bir eşe, bir yuvaya ve bir çocuğa sahip olan annenin, bir de statüsü değişmiştir.
- Bu statüsü ile yaşadığı evde kendisine; etrafındakilerin, annelik değeri vermiş olmaları, düşüncelerine, önerilerine “değer” verilmiş anlamındadır.
- Anne; basite alınmış olması, fikirlerine değer verilmiyor olması ile kendisini büyük bir psikolojik baskı altında hissedeceğinin bilincindedir.

5.3.4. “Annelik” Özgürlüğü

- Özellikle geniş ailelerde yaşanan bir sorundur. Bazen de ikinci ya da üçüncü çocuk nedeniyle, yakınlarda ikamet eden aile büyüklerinin müdahalesiyle oluşabilen bir çocuk terbiye problemidir.
- İlk veya büyük çocuğun günün belli saatlerinde diğer aile büyüklerinin evinde kalması gereği doğabilir.
- Bu durumda; o çocuğu bugüne kadar yetiştirip terbiye eden annenin terbiye yöntemlerinin, aile büyüklerince eleştirilmemesi gerekir.
- Böyle bir olay hem çocuğun hem de annenin ruhsal yapısına indirilen bir darbedir.
- Öte yandan, geçici olarak diğer aile büyüklerinin evine gönderilen çocuk; şartlar ne olursa olsun, gece olunca kendi evine gönderilmelidir. Çocuk aile ortamından kopmamalıdır.

Yorum:

Terbiye önemli bir aileye karışma gerekçesi olduğu için, Medeni Kanun bunu doğrudan anne ve babaya bırakılmasını gerekli görmektedir.

5.3.5. Anne-Bebek Kaynaşması

- Çocuğun “güven” duygusunu kazanması 0-4 yaş aralığındadır.
- Bu yaş aralığı sadece “güven duygusunun” gelişimi anne için tanınan “kişiyeye özel” bir süredir.
- Çocuk, aldığı bu “güven” duygusu yardımıyla, ikinci kazanımı olan ve ömrünün sonuna kadar kendisini yönlendirecek olan karakter yapısını inşa edecektir.
- Güven duygusu alamamışsa, eksik almışsa; karakteri de eksik olacaktır.
- Böyle bir güven duygusunu 0-4 yaş arasında almamış olan annenin; evde eşine de güveni olmayacaktır.
- Diğer taraftan ve en önemlisi, minicik çocuğuna da güvenmekte güçlükler yaşayacaktır.
- Anne, kendinde böyle bir sorun hissettiğinde, çözümü için uzmanla görüşmesinde yarar vardır.

5.3.6. İnanç

- Pedagojik bilgiler ve kurallar bilinmiş olsa bile, bazı zamanlarda çocukla sorunlar yaşamaktan kurtulmak mümkün olamayabilir.
- Bu zorluk, çocuk terbiyesinin biraz da entegre ve karmaşık bir yapıya sahip olmasından ileri gelmektedir.
- Her şeyin denendiği, gerekenin yapıldığı durumlarda ortaya çıkabilecek olumsuzlukların anneyi yıpratmaması için, annenin manevi boyutu, inanç yönü işine yarayacaktır.
- Anne hangi dine, hangi inanca veya hangi kültüre mensup olursa olsun; oradan beslendiği manevi güçle, “Tanrı misafirinin” sahibine yönelmesi, ona kuvvet verecektir.

5.3.7. Sağlıklı Ortam

- Şiddetin “yayılmacılık” özelliği, ilk fırsatta “şiddet uygulama” eğilimi kazandırır. Yayılmacılık sıfatı, şiddetin dalgalanmasını sağlar.
- Çocukluğunda şiddet gören annelerin, çocuklarına şiddet uygulamaları oldukça yüksek olasılıktır.
- Unutmamak gerekir ki şiddetin; küsmeye, konuşmama gibi psikolojik tür uygulamaları, fiziksel şiddet kadar derin izler bırakır.
- Çocukluğunda bu tür baskılara çokça maruz kalan anneler, kendilerini terapi yoluyla ya da psikiyatrik yöntemlerle sakinleştirmelidirler.

5.3.8. Taciz Yaşamaması

- Böyle bir hatıranın etkisindeki anne; agresif, öfkeli ve sabırsız olabilir. Şiddete yatkın bir yapı kazanmıştır.
- Yaşanan kötü olaylar unutulmasa bile, tedavi edilebilir.

5.3.9. Ev içi Destek

- Çocuk terbiyesinde annenin, anne rolü ile birlikte baba rolünü de üstlenmesi, anne açısından oldukça yıpratıcıdır.
- Günümüz yaşam şartları, babanın bazı geceler, bazı günler evde bulunmamasını ya da eve geç gelmesini zorunlu kılabilir.
- Böyle ailelerde iki ya da dört çocuk, anneye destek açısından ve çocukların tehlikesizce, aile ortamında “sosyalleşmeleri” adına “oldukça” elverişli şartlar sağlar.
- Tek çocuklu ailede hem çocuğun hem annenin işi oldukça zordur.
- “Yaratılış Pedagojisi”, yeni bir annelik yöntemi önermiyor. Yeni kuşağın, bir önceki kuşağa göre yüzlerce farklı enstrümana muhatap olarak dünyaya gelmesi karşısında; gelenek ve göreneklerin telkinleriyle annelik yapılmayacağını hatırlatıyor.

5.3.10. Anneliğin Benimsenmesi

- istemeyerek, çok da arzulamayarak ya da “öylesine” çocuk sahibi olan annenin psikolojisi mutlaka yıpranır.

- Çocuğuna; alışageldiği hayatını sarsan, kabusu çeviren bir faktör, bir sebep nazarıyla bakar.
- Çocuk, gerektiği şekilde terbiye olamadığı gibi, annenin de psikososyal durumu sarsılır.

5.3.11. Çocuğun Kabullenilmesi

“Kızım 1 yaşındayken çalışmak zorunda kaldım. Kızıma babaannesi baktı. Ben akşamları yorgun argın işten eve geliyor, çocuğumun karnını doyurup yatırıyordum. Bu tam 8 yıl böyle devam etti. Sonra ikinci çocuğumuz dünyaya geldi. Mecburen işi bırakmak zorunda kaldım. Kızımla ilk defa 8 yıl sonra uzun süreli birlikteliklerimiz başladığında fark ettim ki benim ona yabancılık çektiğim gibi o da bana yabancılık çekiyor ve benden sıkılıyordu.”

5.3.12. Eşin Kabullenilmesi

- Hem sevmek hem sevilme doğal ve “ciddi” bir ihtiyaçtır. Bu ruhsal özellik, aynı zamanda fizyolojik gelişimi ve beden sağlığını da önemli ölçüde etkilemektedir.
  - Şayet; eşi tarafından sevildiği halde, kendisi eşini sevmiyorsa, annenin çocuk terbiyesinde çok önemli bir eksikliği var demektir.
  - Evliliği zoraki yürütüyor olmanın karşılığı, çocuk pedagojisinin oldukça aleyhinde bir durumdur. Çocuğun bir yanı sürekli eksik kalacaktır.
  - Aynı sonuç, annenin, eşini sevdiği halde, bir “başkası” hakkında hala keşkeleri varsa bile değişmeyecektir.
  - Böyle bir anne, pedagojik ilkeleri dilediği kadar uygulama çabasında olursa olsun, o küçük bir nüans, çocuğunu ya da çocuklarını olumsuz yönde etkilemeyi sürdürecektir.
- Anne, eşinden aldığı “pozitif” sevgiyi, çocuğa aktardığı gibi; alamadığı sevginin karşılığını da çocuğa, negatif şekilde yansıtacaktır.

5.3.13. Sevilme

- Sağlıklı bir evliliğin sürdürülebilmesi için gereken eşler arasındaki sevgi, çocuğun yetiştirilmesi için de olmazsa olmazlardır.
- Anne eşinden aldığı pozitif sevgiyi çocuğuna aktardığı gibi, alamadığı sevgiyi karşılığı da çocuğuna negatif şekilde yansıtacaktır.

Yorum:

Bebek ilk aşamada ortamı ağlama veya bazı belirteçler ile kontrol altında tutabilirken, sonra ilk defa memeden kopması ile bu nedir diye yabancı şeyi kavramaya çalışır. Bu durumda anne yoksunluğu gibi boyut daha açık ortaya çıkar. Bebek sadece biberonla beslenir ve yatağa yatırılırsa, besinden faydalanma oranı düşük olmakta, yeterince kilo alamamaktadır. Ancak, emzirilen ve kucakta olan bebeğin gelişimi ve büyümesi belirgin farklı olmaktadır. Bu açıdan bebekler özellikle boy açısından kısa kalmakta, despot ve sevgisiz olanlarda bu belirginleşmektedir. Kısaca çocuklar “güdü, kısıtlı” kalmaktadırlar. Topluma yabancı ve şiddet yanlısı olabilmektedirler.

5.3.14. Teknolojik Bağımlılık

- Teknolojik iletişim olanaklarının, evlerimize “her saniye” davetsiz misafirler getirdiği bir dünyada yaşamaktayız.
- Anne bu imkanlarla, “yararlanma” adıyla kurduğu “saf” ilişkinin, kendisini “bağımlı” hale getirip getirmediğinden emin olmak zorundadır.
- Bağımlılığın çok sinsi kurulduğu alet “cep” telefonlarıdır. Her günün her saatinde yapılan uzun süreli eş-dost görüşmeleri; annenin, çocuğu hakkında birçok noktayı ihmal etmesine sebep olmaktadır.
- Böylece, çocuk terbiyesi adına ihmal edilen “küçük” bir ayrıntı, çocuğun ruh sağlığı, duygu dünyası ve ileride kişilik oluşturması alanında birçok “büyük” arızalara yol açacaktır.
- Anneler şunu iyi bilmelidir; sanal ortamda yapılan her bir görüşme, bir sonraki görüşmenin davetçisidir. Bu ağın içine düşmüş olan annenin ortamdaki çekip çıkarılması, uyuşturucu bağımlılığı tedavisinden daha zordur.
- Sadece kendisinin “büyük” bir taleple bunu istemesi onu sanal bağımlılıktan kurtarabilecektir. Aksi halde, çocuğunun iç dünyası, evinin düzeni, eşiyle ilişkileri ve sonunda evliliği büyük bir tehdit altında olacaktır.

Yorum:

Teknoloji etik, insancıl ve faydalı, yarar üzerine olmadığı sürece daima tenkit ve zararlı olarak yorumlanmıştır. Silah, savunma içindir, adam öldürmek için değildir. Bilgi kontrolsüz gelmektedir ve bunun yorumlanması için alim ve yorumlama olguya göre yeteneği olan kişiler gereklidir. Şeker zehirdir; şekeri faydalı/melek veya zararlı/iblis-şeytan yapan bireylerdir. Yeterli, etkin ve gerektiği kadar ise faydalı, fazla ve dengesiz ise, obezite, diyabet oluşturan bir zehir olabilir. Tüm her şey gerektiği kadar olursa, ilaç/zehir bile faydalı boyuta çekilebilir.

5.3.15. Madde Bağımlılığı

- Keyif verici maddelerin en sinsi ve en yaygın olanı şüphe yok ki sigaradır. İlk belirli tesiri sinir sistemi üzerindedir. İnsanın “çıt” sesine bile tahammül edemeyecek duruma gelmesi işten bile değildir.
- Alkol, uyuşturucu ve sigara gibi tüm keyif veren, bağımlılık yapan madde alışkanlıkları gençlik yıllarında kazanılmaktadır.

- Anne eğer, sigaranın yanı sıra alkol alışkanlığı da edinmişse, bu durum, çocuk terbiyesi açısından tam bir felakettir.
- Annelik, alkolden kaynaklanan düşük reflekslerle ve sigara yüzünden harap olan sinir sistemiyle yapılacak bir görev değildir.

5.3.16. Sosyallık

- Anne; bekarlık dönemindeki dış bağlantılarını -eş, dost, uzak yakın akraba, arkadaşlık grupları- gittikçe azaltır ve hızla yok edici noktaya gelirse, içine kapanma tehlikesi onu yakınlarından -eş, çocuk, komşu- da koparacaktır. Bu, yaşamdaki bıkınlık halini de beraberinde getirecektir.
- Şayet anne; söz konusu ilişkilerini hala canlı tutuyor ve sürekli geliştiriyorsa, bu durumda bir önceki tesirler oluşacaktır.
- Bir "dengenin" kurulması ve bir "ortam farklılığı" gerektiği açıktır. Bazıları annenin dünyasında mesafe açarken; bazı bağlantılar da dünyasına katılmaktadır. Söz konusu yeni ilgi alanları; "anneliğe" yakışır olmalıdır. Örneğin; gönüllü kuruluşlar, kermes organizasyonları.

5.3.17. Sükûnet

- insanın; doğuştan, karakteriyle birlikte getirdiği edinimleri vardır. Bunların Başlıcaları ve en çok dikkat çekenleri: Hırs ve Öfkedir.
- Her biri büyük bir "nimet" hükmündeki bu özelliklerin köreltilip yok edilmelerine çalışmak, insanı karakersiz yapar.
- Bu özelliklerini anne; "yerinde" ve "zamanında" kullanma alışkanlığı kazanma çabası içinde olmalıdır. Örneğin; öfkesini, çocuğunu dövmekte değil; çocuğunu dövenlerde kullanmalıdır.

Yorum:

Anne bebeği olunca sosyal ortamdan izole olmamalı, buna karşın da sosyal olaylardan da doğrudan etkileşim içinde olmamalıdır. Annelerin bebeklerin büyüme ve gelişmeleri konusunda geniş bilgi ve tecrübe kazanmaları için belirli bir eğitim almaları gerekir ama televizyonlar da devamlı zararlı şeyler adı altında neredeyse yenecek gıda bırakmayan programlar ile bu yapılamaz, sadece akıllar karışır. Önerim bu sorguları hekimlere yapmaları ve bunun bilimsel boyutu ile olgu/hasta ile dengelenmesi sağlanmalıdır.

5.3.18. Pedagojik Bilgi Donanımı

- Bir anne, çocuk terbiyesi hakkındaki eksikliklerini kolayca bilebilir. Bunların tespitini yaparak, konu ile ilgili ihtiyaçlarını giderme eğilimine girmelidir.
- Söz konusu gereksinimini; medyadan ve yayımlanan güvenilir kaynaklardan sağlamalıdır. Bir uzmanlık işi olan çocuk terbiyesi bilgisi, isabetli kaynaklardan karşılanmalıdır. Aksi halde, yeni bir bilgiye sahip olmaksızın geleneklere göre hareket etmesi, yanlış ve tutarsız bilgi edinmekten daha iyidir.
- Sebepine gelince: Günümüzdeki yaygın iletişim ağı yardımıyla çok çabuk yayılan ve insanları hemen etkisi altına alan sayısız pedagojik hatalar duyulmaktadır. Örneğin:
- Emzirme işleminin 6 ayda kesilmesini,
- Bebeklerin 1 aylık, 6 aylık olunca odalarının ayrılmasını,
- Çocuklara ceza uygulanmasını teşvik eden bilgiler gibi.

5.3.19. Paylaşıcılık

- Özellikle ergenlik döneminin kazanımı olan benmerkezciliğin, gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde -ergenlik sonrası- terk edilmesi gerekir.
- Söz konusu "ben" duygusu anneyi gerek evin düzeni konusunda gerek çocuk terbiyesi hakkında ve gerekse eşi ile ilişkilerinde sorunlar yaratabilecek tavırlara sevk edebilir.
- Farklı bir konu da olsa kısaca bu bölümde açıklamak istiyoruz: Annenin "sağlıklı" bir cinsel yaşamı olmalıdır. Hem beden hem de ruh sağlığı için kendisine gereken bu durum, ayrıca eşiyle arasında çıkabilecek aile sorunlarının da önüne geçecektir. Böylece; çocuk terbiyesi için, sağlıklı bir ev ortamı oluşturulmuş olur.
- Yine, bu başlık altında gündeme gelmesinin uygun olacağını düşündüğümüz bir başka önemli konu; annenin empati yeteneğini geliştirmesi gereğidir.
- Babalar, çocuğu anlayabilirler; annelerse onu, hissetme özelliğine sahiptir. Bu hassasiyetleri, çocuğun duygularının okunmasını kolaylaştırmaktadır.

Babalar çocuğu anlayabilirler; annelerse onu "hissederler". Anne bu özelliği sayesinde çocuğun duygularını okuyabilir ve uzakta olsa da onun hakkında isabetli yorumlar yapabilir.

Yorum:

İnsanlar tüm etik ilkeleşmeyi ve aşamaları çocukluk döneminde geçirirler, oluştururlar veya bazı aşmaları geçemezler (Kohlberg tanımlaması). Bir kişinin diploması ile etik ve alim boyutunda olacağı düşünülmemelidir. Üç boyut yaşamda ters etkileşimde rol olabilir ve benlik bu yolda olursa sahip olmuştur ama olgunlaşmış, gelişmemiştir. Bunlar; a) zenginlik/somut, b) akademik/diploma alma, c) benlik/yönetici-amir olma. İnsanlık yolunda değil, insanı kullanma yolunda güç olarak bu temel üç parametreyi kullanırlar.

5.3.20. Fizyolojik Düzen

- Çocuklar; 0-4 yaş arasında, her yaş dönemi için farklı farklı davranışlar sergilerler. Bu durum, onların ne kadar çabuk ve seri bir gelişim dönemi geçirdiklerini göstermektedir.

- Her bir yaşın; ruhsal ve bedensel özellikleri farklı olduğu için, çocuk istekleri ve huyları da farklılığa eklenmektedir.
- Dolayısıyla; anneler, çocukları hakkında tam da öğrendiği bilgilere uygulamalara sevinip “ustalık” kazanmışken çocuk 1 yaş büyümüş oluyor. Bu kez o yaşın özelliklerini uygulamak ve takip etmek için annenin, yeni bir efor sarf etmesi gerekecektir.
- Söz konusu değişiklikler anneleri haddinden fazla yıpratmaktadır. İşte; annenin az da olsa dayanma gücü kazanabilmesi için, uyku düzeni ile beslenmesini ihmal etmemesi hem çocuk için hem de kendisi için hayati önem taşımaktadır.

Özetle Annelerin:

- Çocuklarını, “kendi malı” gibi görmemeleri için,
- Kişilikli ve şerefli çocuklar yetiştirebilmeleri için,
- Çocukları üzerinde baskı ve sömürü uygulaması yapmamaları için,
- Patlayacakları en yakın hedef çocuklar olduğu için,
- Çocuklarına şiddet ve ceza uygulamamaları için: Öteden beri sıralamaya çalıştığımız ve alt başlıklar haline yansıttığımız yirmiyeye yakın uyarı levhalarıyla kendilerini korumaları ve kendilerine “iyi bakmaları” gerektiğini hatırlatmamıza gerek yok sanırız.

Yorum

İnsanların etik boyut ile gelişim ve değişimleri konusunda; Freud, Ericson, Piaget ve Kohlberg açıklamaları bütünleştirilerek aşağıda sunulmaktadır.

Bu anlatım içinde Neonatoloji Dönemi dışında da tüm yaşamımızdaki evrelerden de söz edilmiştir, yaşlılık dahil, olgunluk dönemin de sunulmaktadır.

TABLO: YAPISAL BOYUT/DUYGUSAL ve ETİKSEL GELİŞİM DÖNEMLERİ
Sit Çocukluğu (0-18 Ay)

Duygusal	Etiksel
<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (oral) ORAL DÖNEM-Ağız, dil ve dudaklar bebeğin temel haz alma bölgeleridir. En önemli uyarıcı işlev beslenmedir.</p> <p>ERİKSON (temel güven veya güvensizlik): ORAL-DUYGUSAL DÖNEM: Bu dönemdeki bebekler, beslenme, temizlik, duygusal yakınlık ve fiziksel temas gibi temel gereksinimleri karşılarken, kendilerine ve diğer insanlara güvenmeyi öğrenir veya güvensizlik duygusu oluşur.</p> <p>PIAGET (sensorimotor) 0-2 YAŞ</p> <p>DUYGUSAL MOTOR DÖNEMİ-ÖZELLİK: Bebek dünyayı anlamak için duyu organlarını ve motor becerilerini kullanır. Kavramsal düşünce gelişmemiştir. Bebek bir nesneyi nasıl kullanıyorsa, o bağlamda bilmektedir. TEMEL KAZANÇLAR: Bebek, nesne görüntü alanından çıksa dahi, hala varlığını devam ettirdiğini bilmektedir. Nesne devamlılığı devam etmektedir. Fiziksel faaliyetlerin yanı sıra zihinsel faaliyetleri de gelişmeye başlamıştır.</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: vücut hareketleri, ağlama, isimlendirme, işaretleme</p> <p>Motor: refleks oturma, erişme, yakalama, yürüme</p> <p>Psikopatoloji: otizm, anaklitik depresyon, kolik, beslenme, uyku</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Beslenme, Dışkılama Sevgi isteği (kucak)</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>A-GELENEK ÖNCESİ</p> <p>1.FAZ: Ceza-itaat 2.FAZ: Egoizm</p>

Oyun Dönemi (18 Ay-3 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (Anal) ANAL DÖNEM-Bebeğin temel haz bölgesi anüstür. Bu dönemdeki en önemli faaliyet tuvalet eğitimidir.</p> <p>ERİKSON (Otonomi veya mahcupluk, şüphe-utanma-tereddüt) KAS ANAL DÖNEM-(ÖZERK-UTANÇ-KUŞKU)-Çocuklar, beslenme, tuvalete gitme, yürüme, çevreyi keşfetme ve konuşma gibi çeşitli faaliyetler sırasında yeterlilik duygusu gelişir veya yetenekleri hakkında kuşku duyarlar.</p> <p>PIAGET (eylem öncesi sembolik)</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: kelimeler, ima etme, simgesel yaklaşım, özel dil kullanma</p> <p>Motor: tırmanma, koşma</p> <p>Psikopatoloji: ayrılma, negativizm, korku, kabızlık, utangaç, geri durma</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Oyun (kural, sırayı bekleme, ödül alma)</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>B-GELENEKSEL</p> <p>3.FAZ: İlişkiler 4.FAZ: Ödev-görev</p>
---	---

Çocukluk/Okul Çağı (3-6 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (Ödipal) FALLİK DÖNEM-Temel haz kaynağı cinsel organlardır. Erkek çocuk cinsel organlarından gurur duyarlar, kız çocuklarda neden kendilerinde olmadığını merak ederler. Daha sonra, kendi cinsiyetteki ebeveynleri ile özdeşim kurarak cinsiyet rollerini kazanmaya başlarlar.</p> <p>ERİKSON (Suçluluk veya önzegisel, içgüdüsel davranışlar) LOKOMOTOR-GENİTAL DÖNEM-(GİRİŞKENLİK-SUÇLULUK)-Çocuklar, yetişkinlere özgü bazı faaliyetleri yapabilmeyi isterler. Ancak, erişkinlerin aşırı sınırlamaları çocuğun girişkenliğini engeller, suçluluk hissetmesine neden olur.</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Cins farkı Toplumsal yapı</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>B-GELENEKSEL</p> <p>3.FAZ: İlişkiler 4.FAZ: Ödev-görev</p>
---	---

<p>PIAGET (Eylem öncesi sezgisel tutumlar) 2-7 YAŞ-İŞLEM ÖNCESİ DÖNEM-ÖZELLİK: Çocuk dünyayı anlamak için dili de içeren sembolik düşünceyi kullanır. Ben merkezli düşünce hâkimdir (egosantrik). Çocuk dünyayı sadece kendi bakış açısına göre değerlendirir.</p> <p>TEMEL KAZANÇLAR: Çocuğun hayal gücü gelişmektedir. Konuşma hem kendini ifade etmesinde hem de başkalarından etkilenmesinde önemli rol oynamaktadır. Ben merkezli düşünce giderek azalmakta ve başkalarının görüşü dikkate alınmaktadır.</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: Bağlayıcı cümleler, kolay anlaşılma durumu</p> <p>Motor: koordinasyonun artması, üçtekerlikli bisiklet ve zıplama</p> <p>Psikopatoloji: enürezis, enkorprozis, anksiyete, agresif, fobi, kabusları</p>	
--	--

Adölesan/Ergen (6-11 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (gizlilik, sessizlik) LATANS DÖNEM-Çocuklar zamanlarının büyük kısmını okulda geçirirler, psikiş enerjileri, ders, spor gibi geleneksel faaliyetlere yönelir. Cinsel açıdan sessiz ve sakin dönemdir</p> <p>ERİKSON (hamaratlık veya içe kapanma) LATANS DÖNEM- (BAŞARILILIK -AŞAĞILIK)-Çocuklar beceriler kazanarak, yeterli ve üretken olmayı öğrenirler. Başarısızlıkta aşağılık duygusuna kapılır ve hiçbir şey yapmazlar.</p> <p>PIAGET (somut işlevsel) 7-11 YAŞ SOMUT İŞLEMSSEL DÖNEM ÖZELLİK: Çocuk somut mantıksal işlemleri ve ilkeleri anlayabilir, bunları günlük yaşamına uygular. Bu dönemde sezgisel düşünce yerini giderek rasyonel ve nesnel düşünceye bırakır.</p> <p>TEMEL KAZANÇLAR: Çocuklar bilimsel düşünmedeki temel ilkeleri öğrenirler ve mantıksal yeteneklerini kullanırlar. Bu dönemde sayı ve sınıflandırma kavramları ile korunum ilkesi gelişir.</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: bağlı, birbirine atf yapma, okuma ve yazma, dilde nedensellik</p> <p>Motor: becerileri artması, spor, kooperatif, sporsal faaliyetler ve oyunları</p> <p>Psikopatoloji: Okul fobileri, obsesif, konversiyon, depresyon</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Benlik çatışması İyi-kötü Soyut –Somut</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>C-İLKELELER</p> <p>5.FAZ: Haklar 6.FAZ: Etik</p>
---	--

Adölesan/Ergen (12-17 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (adölesan-genital)</p> <p>ERİKSON (kişilik veya konfüzyonu)</p> <p>PIAGET (formel yaklaşımlar)</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: nedene dayalı yaklaşım, dili kullanma, soyut değerlendirme</p> <p>Motor: becerilerin olgunlaşmış olması</p> <p>Psikopatoloji: şizofreni, dağınık-deli gibi, Anoreksi, intihar girişim/fikri</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Kendini tanıyamama Toplum anlamıyor? Cinsel ilgi</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>C-İLKELELER</p> <p>5.FAZ: Haklar 6.FAZ: Etik</p>
---	--

Adölesan/Ergen (18-21 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (genç yetişkinlik) GENİTAL DÖNEM Yetişkinlik süresince de devam etmektedir. Sağlıklı yaşamın amacı sevmek ve çalışmaktır.</p> <p>ERİKSON (samimiyet/yakınlık veya izolasyon) ERGENLİK DÖNEM (BEN KİMİM-ROL KARMAŞASI) ben kimim sorusuna cevap arayarak cinsel, politik ve mesleki kimliklerini oluşturmaya çalışır veya hangi rolleri gerçekleştirecekleri konusunda karmaşa yaşarlar.</p> <p>PIAGET (formel yaklaşımlar)</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: nedene dayalı yaklaşım, dili kullanma, soyut değerlendirmeler</p> <p>Motor: becerilerin netleşmesi</p> <p>Psikopatoloji: şizofreni, uyumsuz, gelişimsel/ilişkide zorluk/sorunlar</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Gelecek-meslek İnanış-dayanak Toplumda güç</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>C-İLKELELER</p> <p>5.FAZ: Haklar 6.FAZ: Etik</p>
--	--

Yetişkin (21-30 Yaş)

<p>ERİKSON: YETİŞKİNLİK DÖNEM: (YAKINLIK-YANLIZLIK) Genç yetişkinler, sevgi ve dostluğu paylaşabilecekleri birini ararlar (eş), bunu başaramadıklarında ise düş kırıklığına uğrama korkusuyla insanlardan uzaklaşırlar.</p> <p>PIAGET 12 YAŞ SONRASI-FORMAL İŞLEMSSEL DÖNEM-ÖZELLİK: Gençler artık soyut kavramlarda düşünebilmekte, hipotezler kurmaya ve var olandan olasıya, spekülasyonlar yapmaya başlarlar.</p> <p>TEMEL KAZANÇLAR: Etik, politik ve sosyal konular gençlerin ilgi alanına girmeye başlamıştır. Deneyimler daha makro ve kuramsal bir yaklaşımla değerlendirilmektedir.</p>	<p>Etik Boyuta çıkmamış olabilir</p> <p>Belirli grupta takılmıştır Tutum ve davranışlarına bakınız</p>
---	---

Orta Yaş (30-60 Yaş)

<p>Gelişimsel teoriler:</p> <p>FREUD (yetişkin)</p> <p>ERİKSON (üretkenlik veya tembellik) OLGUNLUK DÖNEM: (ÜRETKEN-DURGUNLUK) Birey anlamlı ve üretken iş yaşamı veya çeşitli faaliyetler dışında, gelecek kuşaklara katkıda bulunmakta veya durgunlaşıp içine kapanmaktadır</p> <p>PIAGET (formel yaklaşımlar)</p> <p>Beceri alanları:</p> <p>Dil: nedene göre yaklaşım, dili kullanma, soyut işlevler</p> <p>Motor: becerilerin damıtılması</p> <p>Psikopatoloji: depresyon, şüphe, kariyer? sosyal sorun, nöroz</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler</p> <p>Yönetim- aile Uygulama Sorumluluk</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg)</p> <p>Standartlaşma- Kişilik Uygulama</p>
--	--

Yaşlı (60 Yaş ve üstü)

<p>Gelişimsel teoriler: FREUD (yaşlılık) ERİKSON (ego entegrasyonu veya çaresizlik, umutsuzluk): YAŞLILIK DÖNEM (EGO BÜTÜNLÜĞÜ-YANLIZLIK): Birey, yaşamını anlamlı hale getirmeye çalışmakta veya amacına ulaşamadığı için umutsuzluğa kapılmaktadır PIAGET (formel yaklaşımlar)</p> <p>Beceri alanları: Dil: aynı Motor: bazı işlevlerin kaybı Psikopatoloji: depresyon, anksiyete, kızgınlık, artmış bağımlılık</p>	<p>Etkin Etiksel İletişimler Muhasebe Torunlar Eğitsel miras</p> <p>Etiksel boyut (Kohlberg) Değerlendirme</p>
--	--

- **Annelik Nedir**

<http://ellavemisscat.com/annelik-nedir/>

Annelik Nedir?

Annelik öncelikle “Tanrı misafirini ağırlama sanatıdır”. Anne veya ana dediğimiz dişi canlı, kendi doğduğu veya evlat edindiği çocuğun – çocukların bakımını üstlenir. Hiçbir karşılık beklemeden ve genellikle kendi adına yaşayabileceği tüm güzelliklerden, onlardan feragat ederek yapar anneliği. Öyle büyük bir şefkat, ilgi ve koruma duygusuyla doludur ki, bu vasıfların toplamı ancak bir “annede” bulunabilir. Annelik duygusu dediğimiz şey, diğer canlılarda belli bir dönemi kapsasa da insanların hayatında bir ömür boyu sürer. Yaşı her ne olursa olsun, yavrusuna gösterdiği ilgi, şefkat ve O’nu koruma arzusu ilk günkü tazeliğini her zaman korur.

Pek çok din ve kültürde anneler ve annelik kutsaldır. Hepimiz annelerimizle ve onlarla yaşadığımız o her saniyesi özel anlarla ilgili pek çok şey söyleyebilir, yazabiliriz. “Anne olunca anlarsın” ne demekmiş, anne olunca çok iyi anlarsın mesela (doğurunca demiyorum farkındaysanız anne olunca diyorum). Annemiz Tanrı’nın yanına gittiğinde afflamamız, sudan çıkmış balığa dönmemiz, içinde “anne” kelimesi geçen her şarkıda, türküde gözyaşı dökmemiz boşuna değildir. Anne ile çocuk arasındaki bağın izahı da mümkün değildir. Mesela salonda hapşırana bana, odasında uyuyan kızımın uykusunda “çok yaşa” demesi nasıl ve neyle izah edilebilir ki, hele “uyandı herhalde” diye düşünerek yanına gittiğinizde hâlâ mışıl mışıl uyumaya devam ediyorsa...

Bizim ülkemizde anne ve terlik arasındaki bağın ne olduğunu herkes çok iyi bilir. Yarasın diye yemek içine yemek gizleyen, bir kaşık daha fazla yedirmek için bin bir kelime dizen, çamaşırları mikrobu ölsün diye kaynata kaynata çektiren, “bal dök yala” kıvamında temizlenmiş yerlerin üzerinden mikroplar ölmeyip bayıldıysa ölsün, yok olsun diye bir de kolonyalı suyla geçen garip canlıdır. Evladının gözünde yaş görünce, o yaşın dökülmesine sebep olana ettiği ahlarla, zalime hayatı zindan eder anne. Bir önceki günden kalan yemekleri kendi yer, çocuklarına taze yemekler yedirir. Bütçesi neyi almaya yetiyorsa alır ama yemez, çocuğuna yedirir. Şöyle kendime yeni bir elbise, pantolon alayım diye çıktığı alışverişten, elinde çocuğuna aldığı kıyafetleri taşıdığı poşetlerle geri döner eve.

Kısacası evlatları var olsun diye varlığından vazgeçen, vazgeçebilendir anne...

Anneler Günü yaklaşıyor annelerimizi hiçbir zaman unutmamak, her daim sevildiklerini hatırlatmak ve hâlâ yaşıyorlarsa koşup boyunlarına sarılmak fırsatını kaçırmayalım olur mu?

Yorum:

Tanrı misafiri tanımını yerine, yaratılmış ve yaratılışında da sevgi temelinde genetik olarak katkıda bulunduğumuz bir yeni birey demek daha anlamlı olacaktır. Tanrı tanımında bir putlaşma yerine ve başkalaştırma yerine, inanışlara karışmayacağımız ve onları özgün bırakmamız temelinde, tanrıyı inkâr ettiğini belirten bile onun sıfatını, doğa veya bilimsel verileri öne çıkararak yaratılmışı esas alması temeldir. Tanrı verdi denilmesi ile onun kendi katkımız ve bizim yavrumuz yerine bir başkasının bize taktir ettiği eşya gibi görmemeliyiz. Burada bir bakışa göre bizler bir yaratılan değer olarak bunu çalışarak da göstermeliyiz, ki bunun temeli sevgidir.

- **Annelik Nedir?**

<http://yazparakazan.com/blog/annelik-nedir.html>

Annelik Nedir? Bu yazımızda anneliği ve anneliğin değerini anlatmaya çalışacağım. Dünyaya gözlerini ilk açtığında, burnun dünyanın kokusunu ilk aldığı binlerce hatta milyonlarca koku içerisinde yalnızca kokusunu aldığı kişidir. Sen her ağladığında ne hissettiğini anlayan ve göz yaşın akmasını diye alelacele imdadına koşandı kişidir anne. Bu hayatta seni karşılıksız seven, senin hiçbir şekilde üzülmeni, kırılmanı, incinmen istemeyen kişidir anne.

Anne; giymeyip giydiren, yemeyip yediren, içmeyip içeren. Hayatın boyunca her zaman en iyi yerlerde, en iyi şekillerde, en iyi okullarda olmamız için saçını süpürge eden, gövdesini ve en önemlisi de hayatını siper edendir senin için.

Annenin düşünceleri sevgi kokar, aşk kokar, cennet kokar.

Sen ağladığında oda ağlar, sen üzüldüğünde oda üzülür, sen ufak bir tebessüm etsen o kahkaha atar. Sen onu öldürmeye kalksan o yine seni düşünür. Evladım hapisane köşelerinde ne yapar diye.

Bir annenin duyguları bu kadar mükemmeldir işte.

Anne, sırf o en iyi şeyleri yesin diye [sevgi](#) katar yemeklerine. Anneler kız arada sırada ya da çoğunlukla diyeyim. Kızdığına bile bir salise bile seni sevmekten vazgeçmez. Anneni anlatmak için diğer konular gibi ilham gelmesini beklemeye gerek yok. Onun her bir saç teli romandır zaten. Yazmaya başlayınca kayıp gidiyor kaleminden sözcükler. Anne kelimesi geçince ellerinin bağı çözülüyor, kalbinin kilitleri tek tek kırılıyor. Belli bir yaşa gelip şöyle annene duygularının yoğun olduğu anda baktığında saçlarına aklar düştüğünü fark edersin. Düşünürsün ağarmış saç telinin her birinde kendi imzan olduğu görürsün. Neden mi? çünkü sen hiçkırırsın annen ağlar. Çünkü biz isteriz annemiz yapar. O yaşamadığı mutlulukların hepsini bize yaşatmak için elinden gelen her şeyi yapar. Yani anne dediğin sana saçlarını, gençliğini, kalbini hatta ömrünü vermiş kişidir. **Anne nedir bilir misin? Anne, cennettir, aşktır, candır, canandır...**

Yorum:

Anne değeri olarak tanımlananlar sübjektif övgü olmaktadır, annelik algılanan duygu olmalıdır ki bu bireye göre değişir. Burada olduğu gibi edebi tanımlamalar bilimsel açıdan irdelenmesi olanaklı değildir. Ayrıca annelere gereksiz fedakârlık yüklemekte, kendini ihmal etme ve sanki zararlı olması bir önemli boyut gibi algılamasına yol açıp, nihilistik olarak yokluğa gidebilmektedir ki bunlar kabul edilebilir görülmemelidir. Denge önemlidir, sağlıklı anne, sağlıklı bebek yetiştirebilir, gereksiz ve anlamsız fedakârlık, fedakârlık olmaktan çıkar, eziyete girer.

• Annelik Bir Kadına Neler Kazandırabilir?

<https://www.meleklermekani.com/threads/annelik-bir-kadina-neler-kazandira-bilir.191405/>

Bir kadın için anne olmak yaşam boyu deneyimlenen en büyük değişimdir. Yaşamda karşılaştığımız her büyük değişiklik gibi anne olmak da fikir ve inanışlarımızda, yakınlarımızla ilişkilerimizde ve kendimizde belirli etkiler yaratır. Bunun dışında, hormonal değişimler ve hamilelikle başlayan bedensel farklılaşma da bir kadının kimlik algısını çeşitli şekillerde etkiler. Anne olmakla beraber gelen tüm bu değişimler, çocuksuz bir kadının çocuklu bir kadın olmasıyla yaşadığı muhteşem dönüşümü anlatır.

Farkındalıklarınız artar...

Fikir ve inanışlarındaki değişim hamilelik, doğum süreci ve annelik yolculuğu boyunca devam eder. Bir kadın hamile kaldığında hamilelik süreci ve çocuk sahibi olmakla ilgili fikirlerini yeniden değerlendirmeye başlar. Ailesinden, arkadaşlarından ve profesyonellerden edindiği bilgileri birleştirir. Amaç, bebeğinin kendisi için anlamını keşfetmek ve hamilelik sürecini sağlıklı bir şekilde tamamlamaktır. Zaman ilerledikçe de çocuk yetiştirme, çocuk gelişimi ve iyi bir anne çocuk ilişkisi kurmanın yolları gibi konular odak noktasız olmaya başlar. Artık öğrendiklerinizi uygulamaya dökme ve çocuğunuzla yaşadığınız güzel deneyimlerden keyif alma zamanıdır. Dışarıdan edindiğiniz her yeni bilgi ve çocuğunuzla olan ilişkinizden öğrendiğiniz her yeni şey, önceden sahip olduğunuz fikir ve inanışlarınıza etki eder. Bazen eski fikirlerinizi tamamen yanlış olduğunu görür onları bırakırsınız, bazen de eski düşüncelerinizin doğru taraflarını fark eder üzerine şimdiki bilgilerinizi ekleyerek yeni yaklaşımlar oluşturursunuz.

Annelik, özellikle hamilelik sürecinde, kişisel fikir ve inanışların gözden geçirilmesine neden olduğu için birçok kadının kendini daha iyi tanımasına yardımcı olan ve kişisel farkındalığı arttıran bir deneyimdir.

Bağımsız bir birey olmanızı sağlar

Anne olmanın getirdiği kazanımlardan bir diğeri de kendi anne babanızdan bağımsız bir birey olduğunuzu daha önceden hiç yaşamadığınız bir şekilde yaşama fırsatı sunmasıdır. Anneliğe geçiş yapan bir kadının bir çocuğa annelik yapmaya yeterli olduğunu hissedebilmesi çok önemlidir. Bunu hissedebilmesi için de kendi anne babasından bağımsızlaşmayı başarması gerekir. Burada bağımsızlaşma derken kastedilen şey tamamen tek başına olmak ya da yalnız kalmak demek değildir. Bağımsızlaşma kişinin, başkalarıyla yakın ve duygusal bağ kurabiliyor ve bundan keyif alıyor olmasının yanında kendinden sorumlu olabilmesi, başkalarından bağımsız şekilde kendi kararını verebilmesi ve kendine güçlü şekilde inanması demektir. Çoğu insan ebeveyninden bağımsız bir birey oluşunu en çok kendisi anne baba olduğunda deneyimler. Ne kadar başarılı, kendi ayakları üzerinde durabilen, uzun zamandır evli ve bağımsız bir insan olursanız olun bir çocuk sahibi olmadan önce, anne babanızla ilişkinizde kendinizi yeterince ortaya koyma fırsatınız olmayabilir. Bir çocuğunuz olduğunda ise iş başında olan ve sorumluluğu taşıyan taraf artık sizsinizdir. Annelik rolünü almanız benlik gelişiminiz adına çok büyük bir adımdır.

Daha net kararlar alırsınız

Anne olmak bir kadının içindeki güçlü ve duyarlı kadını ortaya çıkarır. Anne olmak pek çok kadın için çocuğuna en iyisini verebilme konusunda güçlü bir motivasyon oluşturur. İşte bu anneliğin kutlanması gereken en önemli boyutudur. Annelik motivasyonu tüm yaşamınıza yansıyan, hayata dört elle tutunmanızı teşvik eden daha önceden belki de hiç deneyimlemediğiniz güçlü bir duygudur. Bir çocuk yetiştirmenin, ona iyiyi ve doğruyu göstermenin, kendisi adına doğru seçimler yapabilmesi ve hayatta başarılı olabilmesi için ona destek olmanın yaşamınıza kattığı anlam, çocuksuz bir kadından yaşanması pek de mümkün olmayan bir tatmandır. Anne olmak bir kadının hayata karşı duruşunu çoğu zaman daha sağlam yapar. Mesela, iş hayatında kalmak ya da çalışmamayı seçmek gibi yaşamı her yönüyle etkileyen önemli kararlarda anne olmuş bir kadın daha nettir. İçinde bulunulan şartlar dahilinde çocuğunun maddi ihtiyaçlarının öncelikli olduğunu düşünen pek çok anne kariyerine emin adımlarla devam eder. Farklı şartlardaki bir çocuk için ise annenin çocuğun yanında kalması maddi ihtiyaçlardan daha önemli olabilir. O zaman da çoğu anne,

çekinmeden çocuğunun yanında olabileceği şekilde hayatını yeniden düzenler. Elbette ki her seçimde anne, çocuğun ihtiyaçlarıyla kendininkileri dengeleyebilmeli, kendi isteklerini asla ikinci planda bırakmamalıdır. İyi bir çocuk yetiştirmek de hayattaki her şey gibi dengelerin iyi kurulması ile mümkündür. Kendini tamamen çocuğuna adanmış, kendi ihtiyaçlarını görmezden gelen bir kadının da mutlu olması ve çocuğuna en iyisini verebilmesi mümkün değildir. Çocuk sahibi olduktan sonra hayatındaki ihtiyaçlar dengesini iyi şekilde oturtmuş pek çok kadının hayata karşı daha güvenli, adımlarını daha sağlam atan, özgüveni ve kendisine verdiği değer daha yüksek kadınlar olduğu görülür. Bu durum, anneliğin kadınlara hem içgüdüsel olarak getirdiği hem de annelik yolcuğu boyunca deneyimlerle kazandırdığı yepyeni bir özelliktir. Duyularınız yoğunlaşır...

Anne olmak, bir kadının hayata karşı sağlam ve kararlı durmasını teşvik ederken kendine özgü bir hassasiyet, yumuşak kalplilik ve içtenliği de beraberinde getirir. Anne olduktan sonra duygularını daha yoğun şekilde yaşamaya başlayan pek çok kadın görürüz. Annelik bir kadının manevi dünyasını zenginleştiren, duygularının daha iyi farkına varmasına ve daha kolay paylaşabilmesine yardımcı olan bir süreçtir. Anne olmakla birlikte bir kadın sadece kendi çocuğunun değil çevresindeki başka kimselerin de iç dünyalarını algılamaya daha hazır ve yeterli hale gelir. Anne olmuş pek çok kadının ilişkilerinde paylaşımına daha açık, daha olumlu ve daha anlayışlı olduğu gözlemlenir. İnsan ilişkilerinde kaliteyi arttıran bu özellikler, anne olmuş kadınların çoğu zaman daha tatmin edici ve daha keyifli bir yaşam sürmelerini sağlar. Anne olmuş kadınların sadece çevresindeki diğer bireylerle değil içinde bulunduğu toplumun geneliyle ilgili duyarlılığı da artar. Toplumsal kötüyü gidışler ya da yanlış politikalar karşısında aslında en büyük değişim potansiyeline sahip grup annelerdir. Çocuğu için daha iyisini isteme şeklinde ifade bulan anneliğe özgü duyarlılık, zamanla anne olmuş kadının kimliğini oluşturan genel bir iyiyeye yönelme eğilimine dönüşür. İşte bu da anneleri, toplum içinde iyiyeye doğru değişimin başrol oyuncusu yapar.

Çocuğunuzla yaşayacağınız her an "özeldir"

Anne olmanın en büyük kazanımı elbette ki annenin çocuğuyla yaşadığı paylaşımdır. Anne ve çocuk arasında kurulan güçlü, pozitif ve güvenli bağ her iki taraf için yaşam boyu sürecek ilgi, sevgi, destek, şefkat ve eğlence dolu paylaşımın ilk adımıdır. Birçok kadın hamile olduğunu öğrenir öğrenmez bebeğiyle içsel bir bağ kurduğunu söylemektedir. Bazı kadınlar içinse bebekle olan bağı hissedebilmek için bebeğin dünyaya gelmesi gerekmektedir. Aslında bu bağı hangi aşamada oluştuğunun çok önemi yoktur. Anne ve çocuk arasındaki ilişki günden güne ilerleyen ve her aşamasında farklı özelliklerin yaşandığı çok özel bir süreçtir. Özellikle ilk 3 yaşta, günlük bakım aktivitelerini yaparken çoğu annenin çocuğunu yüzlerce kez öptüğü, onunla onlarca kez karşılıklı sözel iletişime girdiği, bebeğine pek çok kez şarkı ya da ninni söylediği bilinmektedir. İşte anne ve bebek arasındaki kurulan bu içten etkileşimler çocuk sahibi olmanın temelinde yatan gizli hazinedir. Anne ve çocuk gün içinde paylaşımına dayalı, sevgi dolu zamanlar yaşadıkça içsel olarak mutlu hissetmeye başlarlar. Kurulan bu olumlu, yakın sosyal ilişkiler iki tarafın birbirini tanımasına yardımcı olur. Birbirlerini neyin eğlendirdiğini, neyin sakinleştirdiğini, neyin mutlu ettiğini ve neyin üzdüğünü öğrenirler. Erken çocukluk döneminde ilişkide verici taraf olma sorumluluğu annede olsa da ilerleyen zamanda çocuk da annenin hem duygusal hem sosyal beklentilerini karşılamak için pek çok şey yapar. Anne ve çocuğun dönüşümlü olarak birbirinin istek ve ihtiyaçlarına cevap verme şeklinde devam eden sevgi oyunu yaşam boyu sürer.

Öncelikleriniz değişir...

Anne olan bir kadının hayatındaki pek çok öncelik değişmiştir. Mesela, çocuksuz bir kadıncan arkadaşlarınızla dışarı çıkmak en keyif aldığınız şeylerden biri olabilir ama anne olduğunuzda rahat ve güvenli ev ortamında buluşmayı daha çok tercih etmeye başlarsınız. Çocuksuz bir kadıncan bazı günler öğünleri geçiştirebilirsiniz ama bir çocuğunuz olduğunda evde her gün sağlıklı yemeklerin pişiyor olması bir zorunluluk haline gelir. Elbette ki çocukla birlikte değişen önceliklere uyum sağlamak ve annelik rolünü kabul etmek zaman zaman tüm anneleri zorlayabilir. Yine de çok az anne vardır ki çocuğunun gülümsemesi ya da neşeli bir bakışını başka bir şeyle değiştirmek istesin.

Bir kadını baştan sona değiştiren annelik deneyimini yaşayan tüm kadınların her gün anneler günü kutlu olsun...

Yorum:

Bu şekildeki yaklaşımlar anneliği yüceltme adı altına edebiyat oluşturmakta, ancak annelere yük yüklenmekte ve kaldırabileceği yükün üstünde bir boyut getirmektedir. Bosna Hersek savaşında ırza geçme nedeniyle gebeliklerde, anneler/aileler bebeklerin alınmasına karşı çıktıkları ve bebeğin suçu olmadığı gerekçesi ile doğurdukları bilinmektedir. Bu açıdan bu şekilde soyut kavramların belirtilmesi gereksiz yüceltmelerin yapılmaması yerinde olacaktır.

• Anne

Wikipedia, 4 Şubat 2017

Anne ya da **ana**, bir çocuğu doğuran, bakımını üstlenen veya kendi doğurmadığı bir çocuğu evlat edinen ve bakımını üstlenen kadın. Genlerin yarısı anneden gelir. Bir çocuğu evlat edinen veya eşinin kendinden olmayan çocuklarına annelik yapan kadınlara *üvey anne* denir. Tanımlama amacıyla kullanılan bu terim çocuklar veya [ebeveynler](#) tarafından tercih edilmeyebilir. Bu durumda üvey olsun ya da olmasın ilgili şahıs, *anne* olarak adlandırılır. Bir çocuğun dünyaya gelmesinde [yumurta](#) hücresi kullanılan ve genellikle çocuğu dünyaya getiren anneye *öz anne*, tıbbi olarak da *fizyolojik anne* denir. Yumurta hücresini sağlamayan ve başka bir annenin çocuğunu dünyaya getiren kişiye de *taşıyıcı anne* denir. Taşıyıcı anneler, genellikle annelik haklarından feragat ederler ve bu işlemi, ya çocuk sahibi olamayan bir yakınlarına yardımcı olmak ya da maddi kazanç elde etmek için uygularlar.

Yorum:

Bebeği doğuran annedir ama annelik bebeği doğurmak değil, ona bakan ve ona gerçek sosyal anneliği yapan kavramdır. Bu açıdan bebeğine insan gibi bakamayandan devlet aileden bebeği/çocuğu alıp, koruma altına alarak bakmaktadır ki bu durum Aile Mahkemeleri kararı ile Çocuk Koruma Kanununda göre (Çocuk Koruma Kanunu, Madde 5) yapılmaktadır. Her ülkede benzer yasalar ve hukuki düzenlemelerin olduğu görülmektedir.

Annenin ailedeki görevleri

Annenin çocuklarına karşı ilk görevi onları dünyaya getirmek, [emzirmek](#) ve hayata güçlü ve sağlıklı bir başlangıç yapabilmelerini sağlamaktır. Sadece anne tarafından yapılabilecek görevler sona erdiğinde, çocuğun gelişimi ve yetiştirilmesi görevi [ailedeki](#) diğer yetişkinlerle anne arasında paylaşılır.

Geleneksel ailede baba para kazanma, anne ise ev işleri ve çocukların bakımı sorumluluklarını üstlenirdi. Günümüzde de bu tür aileler hâlen yaygın olsa da geleneksel rollere bağlı kalmayan [ebeveynler](#) de vardır. Kadınların da [iş hayatında](#) etkin olmaya başlaması ve ekonomik özgürlüklerini kazanmaları sonucu baba ve annenin [sorumlulukları](#) paylaşılmaya başlanmıştır. Bazı örneklerde annenin çalışıp evi geçindirdiği, babanın ise çocuklar ve ev ile ilgilendiği görülmektedir.

Kültür ve dinlerde anne

Anne kavramı birçok dinde ve kültürde kutsal sayılmıştır. [İbrahimi dinlerde](#) ilk insan kabul edilen Âdem'in eşi [Havva](#), "Havva Ana" olarak bilinir ve tüm insanlığın annesi kabul edilir. Annenin doğurganlığı, almadan veriş, [doğanın](#) üretkenliğinde sembolize edilir ve doğaya sıklıkla "tabiat ana" yakıştırması yapılır.

Annelik

Annelik, dişi canlının yavrusuna karşı gösterdiği şefkat, ilgi ve koruma duygularının bütününe verilen addır. [Memeli](#) canlılarda daha yoğun olmakla beraber bir şekilde yavrusuyla fiziksel iletişime geçen bütün canlılarda gözlemlenir.

20. yüzyılda yapılan bir çalışma, canlıların gelişmişlik düzeyinin artmasıyla, yavrunun bakıma muhtaçlığın doğru orantılı olduğunu gözler önüne sermiştir. Bu noktada canlıların en gelişmiş olan insan, aslında bakıma en muhtaç olan canlı yavrusudur. Bebeğin en fazla bakıma ihtiyacı oluşu, aslında anneyi de bir noktada en fazla ilgi gösteren canlı konumuna getirir. [Hormonal](#), duygusal ve ilahi açıdan açıklanabilecek bu süreç sonunda anne, yaşamaya için gayret gösterdiği varlığa kaç yaşında olursa olsun her zaman ilk günkü gibi [sefkat](#) ve korumacı duygularla yaklaşır.

Annelik duygusunun yaşanması için bebek ve birey arasında kan bağı olmasına ihtiyaç yoktur. Birey yine bir başka bireyin bakımını üstlenip ona koruyucu annelik yaparken de bu duyguyu hissedebilir.

Annelik duygusunu yalnız insan annesi hayat boyu hissedebilir, diğer canlılar bu duyguyu sadece belli bir dönem yaşarlar.

Yorum:

Memelilerde çocukların büyümesi için mutlaka bakıma, beslenmesine, koruma ve gözetilmesine gereksinim vardır. Aynı şekilde annenin de sağlıklı olması gereklidir ki bebeklere bakabilsin, bu hayvanlar içinde geçerli boyuttur.

• Mother**Wikipedia**

A **mother** is the [female](#) parent of a [child](#). Mothers are [women](#) who inhabit or perform the role of bearing some relation to their [children](#), who may or may not be their biological [offspring](#). Thus, dependent on the context, women can be considered mothers by virtue of having given [birth](#), by raising their child(ren), supplying their ovum for [fertilization](#), or some combination thereof. Such conditions provide a way of delineating the concept of motherhood, or the state of being a mother. Women who meet the third and first categories usually fall under the terms 'birth mother' or 'biological mother', regardless of whether the individual in question goes on to parent their child. Accordingly, a woman who meets only the second condition may be considered an [adoptive](#) mother, and those who meet only the third a [surrogacy](#) mother.

The above concepts defining the role of mother are neither exhaustive nor universal, as any definition of 'mother' may differ based on how social, cultural, and religious roles are defined. The parallel conditions and terms for males: those who are (typically biologically) [fathers](#) do not, by definition, take up the role of fatherhood. Mother and fatherhood are not limited to those who are or have [parented](#). Women who are [pregnant](#) may be referred to as expectant mothers or mothers-to-be, though such applications tend to be less readily applied to (biological) fathers or adoptive parents.^{[1][2]}

Etymology

The modern English word is from Middle English modern, from Old English mōdor, from Proto-Germanic *mōdēr (cf. East Frisian *muor*, Dutch *moeder*, German *Mutter*), from Proto-Indo-European *méh₂tēr (cf. Irish *máthair*, Tocharian A *mācar*, B *mācer*, Lithuanian *mótė*). Other cognates include Latin *māter*, Greek *μήτηρ*, Common Slavic *mati (thence Russian *мать* (*mat'*)), Persian *مادر* (*madar*), and Sanskrit *मातृ* (*mātṛ*).

Biological mother

Biological motherhood for [humans](#), as in other [mammals](#), occurs when a [pregnant](#) female gestates a fertilized ovum (the "egg"). Typically a [fetus](#) develops from the viable [zygote](#), resulting in an [embryo](#). [Gestation](#) occurs in the woman's [uterus](#) until the fetus (assuming it is carried to [term](#)) is sufficiently developed to be born. In humans, gestation is often around 9 months in duration, after which the woman experiences labor and gives birth. This is not always the case, however, as

some babies are born [prematurely](#), late, or in the case of [stillbirth](#), do not survive gestation. Usually, once the baby is born, the mother produces [milk](#) via the [lactation](#) process. The mother's [breast milk](#) is the source of [antibodies](#) for the infant's [immune system](#) and commonly the sole source of [nutrition](#) for the first year or more of the child's life.^{[3][4][5]}

Non-biological mother

Mother can often apply to a woman other than the biological parent, especially if she fulfills the main social role in raising the child. This is commonly either an [adoptive](#) mother or a [stepmother](#) (the biologically unrelated [partner](#) of a child's [father](#)). The term "[othermother](#)" or "other mother" is also used in some contexts for women who provide care for a child not biologically their own in addition to the child's primary mother.

Adoption, in various forms, has been practiced throughout history, even predating human civilization.^[6] Modern systems of adoption, arising in the 20th century, tend to be governed by comprehensive [statutes](#) and [regulations](#). In recent decades, [international adoptions](#) have become more and more common.

[Adoption in the United States](#) is common and relatively easy from a legal point of view (compared to other Western countries).^[7] In 2001, with over 127,000 adoptions, the US accounted for nearly half of the total number of adoptions worldwide.^[8]

Surrogate mother

A surrogate mother is a woman who bears a child that came from another woman's fertilized ovum on behalf of a couple unable to give birth to children. Thus, the surrogate mother carries and gives birth to a child that she is not the biological mother of. Surrogate motherhood became possible with advances in [reproductive technologies](#), such as [in vitro](#) fertilization.

Not all women who become pregnant via in vitro fertilization are surrogate mothers. Surrogacy involves both a genetic mother, who provides the ovum, and a gestational (or surrogate) mother, who carries the child to term.

Motherhood in same-sex relationships

The possibility for lesbian and bisexual women in [same-sex relationships](#) (and/or women without a partner) to become mothers has increased over the past few decades due to technological developments. Modern [lesbian parenting](#) (a term that somewhat [erases](#) the bisexual case) originated with women who were in heterosexual relationships who later identified as lesbian or bisexual, as changing attitudes provided more acceptance for non-heterosexual relationships. Another way for such women to become mothers is through [adopting](#) and/or [foster parenting](#). There is also the option of self-[insemination](#) and clinically assisted donor insemination, forms of [artificial insemination](#). As fertility technology has advanced, more females not in a heterosexual relationship have become mothers through [in vitro fertilization](#).^{[9][10]}

Social role: *Sociology of motherhood*

Percentage of births to unmarried women, selected countries, 1980 and 2007.^[11]

The social roles associated with motherhood are variable across time, culture, and social class.^[13] Historically, the role of women was confined to some extent to being a mother and wife, with women being expected to dedicate most of their energy to these roles, and to spend most of their time taking care of the home. In many cultures, women received significant help in performing these tasks from older female relatives, such as mothers in law or their own mothers.^[14] Regarding [women in the workforce](#), mothers often entail a [mommy track](#) rather than being entirely "[career women](#)". Mothers may be [stay at home mothers](#) or [working mothers](#). In recent decades, there has been an increase in [stay at home fathers](#) too. Social views on these arrangements vary significantly by culture: in Europe for instance, in German-speaking countries there is a strong tradition of mothers exiting the workforce and being homemakers.^[15] Mothers have historically fulfilled the primary role in raising children, but since the late 20th century, the role of the father in child care has been given greater prominence and social acceptance in some Western countries.^{[16][17]} The 20th century also saw more and more women entering paid work.

The social role and experience of motherhood varies greatly depending upon location. Mothers are more likely than fathers to encourage assimilative and communion-enhancing patterns in their children.^[18] Mothers are more likely than fathers to acknowledge their children's contributions in conversation.^{[19][20][21][22]} The way mothers speak to their children ("[motherese](#)") is better suited to support very young children in their efforts to understand speech (in context of the reference English) than fathers.^[19]

Since the 1970s, [in vitro fertilization](#) has made pregnancy possible at ages well beyond "natural" limits, generating ethical controversy and forcing significant changes in the social meaning of motherhood.^{[23][24]} This is, however a position highly biased by Western world locality: outside the Western world, in-vitro fertilization has far less prominence, importance or currency compared to primary, basic healthcare, women's basic health, reducing infant mortality and the prevention of life-threatening diseases such as [polio](#), [typhus](#) and [malaria](#).

Traditionally, and still in most parts of the world today, a mother was expected to be a [married](#) woman, with birth outside of marriage carrying a strong [social stigma](#). Historically, this stigma not only applied to the mother, but also to her child. This continues to be the case in many parts of the developing world today, but in many Western countries the situation has changed radically, with single motherhood being much more socially acceptable now. For more details on these subjects, see [legitimacy \(law\)](#) and [single parent](#).

The total fertility rate (TFR), that is, the number of children born per woman, differs greatly from country to country. The TFR in 2013 was estimated to be highest in [Niger](#) (7.03 children born per woman) and lowest in [Singapore](#) (0.79 children/woman).^[25]

In the [United States](#), the TFR was estimated for 2013 at 2.06 births per woman.^[25] In 2011, the average age at first birth was 25.6 and 40.7% of births were to unmarried women.^[26]

Health and safety issues: *Maternal mortality*

Sub-Saharan African countries carry the highest risks in terms of maternal and infant mortality and health.

A *maternal death* is defined by WHO as "the death of a woman while pregnant or within 42 days of termination of pregnancy, irrespective of the duration and site of the pregnancy, from any cause related to or aggravated by the pregnancy or its management but not from accidental or incidental causes".^[27]

About 56% of maternal deaths occur in [Sub-Saharan Africa](#) and another 29% in [South Asia](#).^[28]

In 2006, the organization [Save the Children](#) has [ranked](#) the countries of the world, and found that [Scandinavian](#) countries are the safest places to give birth, whereas countries in sub-Saharan Africa are the least safe to give birth.^[29] This study argues a mother in the bottom ten ranked countries is over 750 times more likely to [die in pregnancy or childbirth](#), compared to a mother in the top ten ranked countries, and a mother in the bottom ten ranked countries is 28 times more likely to [see her child die](#) before reaching their first birthday.

The most recent data suggests that [Italy](#), [Sweden](#) and [Luxembourg](#) are the safest countries in terms of maternal death and [Afghanistan](#), [Central African Republic](#) and [Malawi](#) are the most dangerous.^{[30][31]}

[Childbirth](#) is an inherently dangerous and risky procedure, subject to many complications. The "natural" mortality rate of childbirth—where nothing is done to avert maternal death—has been estimated as being 1500 deaths per 100,000 births.^[32] Modern medicine has greatly alleviated the risk of childbirth. In modern Western countries, the current maternal mortality rate is around 10 deaths per 100,000 births.^[33]

Religious

Nearly all world religions define tasks or roles for mothers through either [religious law](#) or through the [glorification](#) of mothers who served in substantial religious events. There are many examples of religious law relating to mothers and women.

Major world religions which have specific religious law or [scriptural canon](#) regarding mothers include: [Christianity](#),^[34] [Judaism](#),^[35] and [Islam](#).^[36] Some examples of honoring motherhood include the [Madonna](#) or [Blessed Virgin Mother Mary](#) for [Catholics](#), and the multiple positive references to active womanhood as a mother in the book of [Proverbs](#).

[Hindu's Mother Goddess](#) and [Demeter](#) of ancient Greek pre-Christian belief are also mothers.

Mother-offspring violence: *Matricide and Filicide*

History records many conflicts between mothers and their children. Some even resulted in murder, such as the conflict between [Cleopatra III of Egypt](#) and her son [Ptolemy X](#).

In modern cultures, matricide (the killing of one's mother) and filicide (the killing of one's son or daughter) have been studied but remain poorly understood. [Psychosis](#) and [schizophrenia](#) are common causes of both,^{[37][38]} and young, indigent mothers with a history of [domestic abuse](#) are slightly more likely to commit filicide.^{[38][39]} Mothers are more likely to commit filicide than fathers when the child is 8 years old or younger.^[40] Matricide is most frequently committed by adult sons.^[41]

In the United States in 2012, there were 130 matricides (0.4 per million people) and 383 filicides (1.2 per million), or 1.4 incidents per day.^[42]

Mothers in art

Throughout history mothers with their children have often been the subject of artistic works, such as paintings, sculptures or writings.

Fourth century grave reliefs on the island of [Rhodes](#) depicted mothers with children.^[43]

Paintings of mothers with their children have a long tradition in [France](#). In the 18th century, these works embodied the Enlightenment's preoccupation with strong family bonds and the relation between mothers and children.^[44]

At the end of the nineteenth century, [Mary Cassatt](#) was a painter well known for her portraits of mothers.

Many contemporary movies portray mothers.

Yorum:

Evlenmeden anne olma ile resmi bağı olmadan evladının olması boyutu yarıdan fazla gözlenen ülkelerde bebeğin bakımı doğrudan aile boyutundan ana kavramında oluşmaktadır. Aşağıda evlenmeden çocuk Sahibi olma oranları verilmektedir. Aynı şekilde de çocuklar lise/yüksekokuldan mezun olmaları ile iş ve gelir sahibi olabilmek için çocukları olursa, devlet baktığı/para yardımı için, 15-16 yaşında ilk bebek sahibi olma oranı artmaktadır. Anneler çocuklarının babaları ile değil, daha sonra daha sosyal konumlarda birisi ile evlenmek istedikleri için evlilik dışı çocuk sahibi oranı giderek artmaktadır. Bundan sonra ise bebek sahibi olma yaşı ileriye alınmakta, kısaca ergen ile ileri yaş gebelikleri ve çocuk sahibi olma oranları yükselmektedir.

Yalnız anne oranları:

- İzlanda: 1980: %43, 2007: %66
- İsveç: 1980: %43, 2007: %55
- Norveç: 1980: %15, 2007: %54
- Fransa: 1980: %11, 2007: %50
- Danimarka: 1980: %33, 2007: %46

- İngiltere: 1980: %12, 2007: %44
- Amerika B.D: 1980: %19, 2007: %40
- Hollanda: 1980: %4, 2007: %40
- İrlanda: 1980: %5, 2007: %33
- Almanya: 1980: %12, 2007: %30
- Kanada: 1980: %13, 2007: %30
- İspanya: 1980: %4, 2007: %28
- İtalya: 1980: %4, 2007: %21
- Japonya: 1980: %1, 2007: %2

Ülkemizde Dini Nikah altında olanların da yine resmi nikahsız olarak kayda geçtiği unutulmamalıdır. Evlenmeden çocuk sahibi olmanın Dünyada evli gibi hukuki haklarının verildiği dikkatlerden kaçmamalıdır. Ülkemizde Medeni Kanunda baba bakmaz ise boşanma işlemi yapılır demektir.

• Single Mother Statistics

<https://singlemotherguide.com/single-mother-statistics/>

Single Mother Statistics

Once largely limited to poor women and minorities, single motherhood is now becoming the new “norm”.

This prevalence is due in part to the growing trend of children born outside marriage — a societal trend that was virtually unheard-of decades ago.

About 4 out of 10 children were born to unwed mothers.¹ Nearly two-thirds are born to mothers under the age of 30.²

Of all single-parent families in the U.S., single mothers make up the majority.

According to U.S. Census Bureau,³ out of about 12 million single parent families in 2016, more than 80% were headed by single mothers.

Today 1 in 4 children under the age of 18 — a total of about 17.2 million — are being raised without a father⁴ and almost half 40% live below the poverty line.⁵

For those living with father only, about 21% live in poverty. In contrast, among children living with both parents, only 11% are counted as poor.

STATISTICS OF SINGLE PARENT FAMILIES WITH CHILD(REN) UNDER 18 (2016)

83.0% Single Mother Families, (9,781,000)

17.0% Single Father Families, (2,033,000)

1 DEMOGRAPHIC

Around 49% of single mothers have never married, 51% are either divorced, separated or widowed. Half have one child, 30% have two.⁶

49.0% never married, (4,822,000)

51.0% either divorced, separated or widowed, (4,959,000)

About two thirds are White, one third Black, one quarter Hispanic. One third have a college degree, while one sixth have not completed high school.⁷

2 EMPLOYMENTS

At any one time, about two thirds of single mothers are working outside the home, a slightly greater share than the share of married mothers who are also working outside the home.⁸

However, only half are employed full-time all year long, a quarter (23.2%) are jobless the entire year.⁹ Among those who were laid off or looking for work, less than a quarter (22.4%) received unemployment benefits.¹⁰

23.2% jobless the entire year

22.4% received unemployment benefits

If a single mother is able to work, her earning power still lags significantly compared with men's, about **78¢** to a \$1 for the same job — leaving a wage gap of 23 cents on the dollar.¹¹

The wage disparities are even greater for women of color — African-American women earn only **64¢**, while Hispanic and Latinas fare worse, being paid just **56¢** on the dollar.

3 INCOMES

Single mothers earn income that place them well below married mothers in the income ladder. The gap between the two groups is significantly large.

The median income for families led by a single mother in 2013 was about \$26,000, one third (1/3) the median for married couple families (\$84,000).¹² Nearly half with an annual income of less than \$25,000.

\$26,000, Median Income for Single Mothers

\$84,000, Median Income for Married Couples

Out of more than 10 million low-income working families with children, 39% were headed by single working mothers or about 4.1 million. The proportion is much higher among African Americans (65%), compared with whites (36%).¹³

Only one third of single mothers received any child support,¹⁴ and the average amount these mothers received was only about \$430 a month.¹⁵

4 POVERTIES

Single mothers are more likely to be poor than married couples. The poverty rate for single-mother families in 2015 was 36.5%, nearly five times more than the rate (7.5%) for married-couple families.¹⁶

More than half (51.9%) live in extreme poverty with incomes below half of the federal poverty level¹⁷ — about \$9,900 for a family of three. This translates into a weekly family budget of about \$200.

36.5% were poor

51.9% lived in extreme poverty

Poverty rates were about one in two for Black (46.3%), Hispanic (46.5%), White (31.6%), and Asian (24.0%). Among all other ethnic groups, Native American female-headed families with children had the highest poverty rate (52.8%).¹⁸

5 HARDSHIPS

One third (34.4%) of single mother families were “food insecure,”¹⁹ one seventh (13%) used food pantries,²⁰ one third spent more than half their income on housing,²¹ which is generally considered the threshold for “severe housing cost burden.”

34.4% were food insecure

13.0% used food pantries

Single-parent families are among the poorest in the nation and as such, are extremely vulnerable to homelessness. Among all homeless families nationwide, over three quarters were headed by single women with children; two fifths were African Americans (43%).²²

6 WELFARE & FOOD STAMP RECEIPT

Two fifths (45.8%) of all single mothers received food stamps.²³ Among children with single mothers, 45% get food stamps and 55% don't.²⁴ Roughly two thirds received free or reduced-price meals.

45.8% received Food Stamps

11.0% received TANF cash assistance

Although two fifths of all single mothers are poor, only one tenth of all single mothers receive TANF. Though a small percentage, they represent more than 90% of all TANF families.

Even for those who did receive assistance, the amount was far less than the minimum they'd need to stave off hardship — like hunger, homelessness, and utility cut-offs.

TANF benefit levels for a family of three, as of 2013, were less than 30% of the poverty line in 33 states and the District of Columbia — and above 50% in none.

7 ACCESS TO HEALTH CARE

Across all income levels, single parents are the group who are more likely to lack health insurance. Nearly a quarter (22%) had no health coverage in 2013. By comparison, only 9.6% of married parents had no insurance.²⁵

22.0% Had No Health Insurance

Although the Affordable Care Act will give more low-income single mothers access to health insurance, nearly half of these families reside in states that have declined to expand their Medicaid programs.²⁶

Among the 23 states not currently expanding Medicaid, the average eligibility threshold remains very low at **49%** or about **\$7700** for a single mother with a child.

8 ACCESS TO CHILD CARE

Nationally the annual cost of center-based infant care averaged over 40% of the state median income for a single mother. About 32% for a school-age child.

In Oregon, Massachusetts and New York, a single mother of an infant ages 0-3 would have to pay more than half of her income for day care at a center.²⁷

Child care subsidy, if eligible, is hard to come by. In 2013, 19 states had wait lists or had frozen their intake for child care assistance, with wait times ranging from 90 days to two years.²⁸

9 ACCESS TO EDUCATION

Single mothers often spend over half of their income on housing expenses and a third on child care,²⁹ leaving them with less money for educational expenses.

Without financial aid, single mother students — a total of about 2 million — have little or no means to contribute financially to their educational expenses.

Nearly two thirds (61.2%) receive an “automatic zero” expected family contribution (EFC) on their financial aid award, compared to 29.6% of postsecondary students without children.³⁰

10 TEEN MOTHERS

A third of all unintended pregnancies are to unmarried women in their 20s³¹ — about 60% ended in birth; 26% ended in abortion; and the rest ended in miscarriage.³²

Black and Hispanic women have the highest teen pregnancy rates — 100 and 84 per 1,000 women aged 15–19, respectively; whites have the lowest rate with 38 pregnancies per 1,000.³²

In 2013, **15%** of the 1.6 million children born out of wedlock in the U.S. were to teenagers under age 20, 37% were to women ages 20 through 24.³³

15.0% born to teenagers under age 20

37.0% born to women under ages 20 through 24

Black women are more likely to have children outside of marriage than other racial or ethnic groups. In that year, about **72%** of births to black women were non-marital births.³⁴

Children born to young unmarried mothers are most likely to grow up in a single-parent household. More than two thirds end up on welfare.³⁵

11 COMPARED TO SINGLE MOTHERS IN PEER COUNTRIES

The majority of single mothers in the United States are separated, divorced or widowed; and they work more hours and yet have higher poverty rates than single mothers in other high-income countries.³⁶

This is due to the fact that many employed single mothers are earning poverty wages. About 40% of U.S. single parents were employed in low-wage jobs³⁷ — exceptionally high compared to single parents in peer countries.

If a single mother in the U.S. loses her job, she will find an unemployment insurance (UI) system that is less generous and more difficult to qualify for than it is in peer countries. These along with less generous “[safety net programs](#)” and wage inequality among women help explain the exceptionally high poverty rate for single mother families in the U.S.

Yorum:

Evlenmeden çocuk sahibi olunması konusu ABD rakamları ile sunulmaktadır.

Genel tanımlama olarak: a) 10 bebekten 4’ü evlenmemiş anneden doğmaktadır, baba olarak bu oran %17’dir, b) 2/3 anne 30 yaşın altındadır, c) 2016 yılında 18 yaşının altında anne olan kadın oranı %83’dir, d) %40 fakirlik oranı altında yaşamaktadır.

- **Oran:** ABD’de; a) %49 Anne yalnız ve hiç evlenmemiştir, b) %51% boşanmış, ayrı veya duldur. Yarısında bir çocuk, %30’unda iki çocukludur.
- **İş durumu:** %23,2’si tüm yıl işsizdir. %22,4’ü işsizlik yardımı almaktadır.
- **Gelir durumu:** Sadece üçte biri çocuk yardımı almaktadır ve ayda 430 dolardır. Ortalama yalnız anneler yılda 26 bin dolarken, evli olanlar ise 84 bin dolar almaktadırlar.
- **Fakirlik:** Evli olana göre daha fakirdirler. %36,5 oranı ile 5 kat diğerlerine göre fazladır. Bunların %51,9’u çok fakirdir, 200 dolar altındadır.
- **Yaşam zorluğu:** 1/3’ü (%34,4) sağlıklı beslenmemektedir.
- **Sosyal Destek:** %45,8’i yemek yardımı almaktadır, %55 ise alamamaktadır.
- **Sağlık temini:** %22 annenin hiçbir sağlık desteği yoktur. Evli olanlarda bu oran %9,6’dır.
- **Çocuk Bakım Desteği:** %40’ında ufak çocuk, %32’sinde okul çağında çocukları vardır.
- **Eğitim Durumları:** %61,2’si aile katkısı vardır, %29,6’sında eğitime devam etmektedir.
- **Çocuk Anneler:** %60 doğum ile sonlanırken, %26 düşük, geri kalan ise sonlandırılmaktadır. %15 çocuk olup, %20,3’ü 20-24 yaş arasındadır. Afrika kökenlilerde bu oran %72 evlilik dışı olmaktadır.
- **Yaygınlığı:** Yalnız anne olarak yaşayan kadınların birçok sorunları belirgindir ve ülke çapına yaygındır

NOT: Yeni evrende gelişmiş denilen ülkelerde anneler evlenmeden ve sosyal yardım olmadan ve tek başlarına bebeklerini bakarak büyötmeye çalışmaktadırlar. Kendileri eğitilmedikleri, bir okuldan mezun olamadıkları için gelecek nesil konusunda endişelenmekte haklıdırlar. Bizler de aynı hatayı işlememeliyiz.

• Sociology of the family

Wikipedia

The [sociology](#) of the family examines the family as an institution and a unit of socialization. This unit of socialization is identified through various sociological perspectives; particularly with regards to the relationship between the [nuclear family](#) and [industrial capitalism](#), and the different [gender roles](#) and concepts of childhood which arose with it. Family is said to be an essential for a healthy mind.

Sociological studies of the family look at:

- [Demographic](#) characteristics of the family members: family size, [age](#), [ethnicity](#), and [gender](#) of the members
- [Social class](#) of the family, the economic level and [mobility](#) of the family, the professions of its members, the [education](#) levels of the family members
- What spheres of [life](#) are important in and to the family unit
- The effect of [social change](#) on the family
- The interactions of the family with other social organizations.
- [Diversity](#) of family forms in contemporary societies in relation to [ideology](#), [gender differences](#), and [state](#) policies such as those concerned with [marriage](#)
- Interaction between family members within the family. How they rely on one another. How they work together/rely on the work of someone in the family.

Examples of specific issues looked at include:

- Changing roles of family members. Each member is restricted by the [sex roles](#) of the traditional family. These roles such as the father as the worker and the mother as the [homemaker](#) are declining. The mother is becoming the supplementary provider and she retains the responsibilities of child rearing. Therefore, the female role in

the labor force is “compatible with the demands of the traditional family.”^[1] Sociology studies the adaptation of the males role to caregiver as well as provider. The gender roles are increasingly interwoven.

- Increase in sole occupancy dwellings and smaller family sizes
- Average age of marriage being older
- Average number of children decreasing and first birth at later age
- The historical pattern of fertility, from [baby boom](#) to baby bust (instability)
- The ageing population, and the trend towards greater life expectancy
- Rising divorce rates and people who will never marry^[1]
- How the choices of the parents affect their children
- Same sex couples and marriages
- Children of same sex couples

Methodology

Research methods in the sociology of the family can be broken down to three major approaches, each with its own strengths and weaknesses; which need be employed in a study, then, relies largely on the subject of, and questions posed by, the research.

One approach is [survey](#) research of contemporary families. This holds the benefit of leaving statistical data and large and hopefully random samples from which a researcher can interpolate the general traits of a society. However, survey respondents tend to answer as would feel regular or ideal rather than as things might actually be. It also gives a very one-sided explanation view of a larger group, which does not sufficiently allow for contention. The information is often outdated, not representing the true statistics of the world. The information can also be deceiving and not represent the true points that the surveys and graphs are representing.

Another method is [ethnographic](#) research of families. Where surveys allow for broad but shallow analyses, observation allows sociologists to obtain rich information on a source of a much more limited size. It allows the research an "insider" perspective, and through this closer look, a better idea of the actual social framework of families. Where surveys are strong, however, ethnographic research is weak. By reducing the size of a sample size, it may be no longer evident as to how representative the family being researched on is, to families at large within a society, and then also does not allow much room in linking the specific traits of the families being observed to a society more generally.

Finally, a researcher can use documented studies of families from the past as a source of information. These sources may include very personal items (such as [diaries](#)), legal records ([census](#) data, [wills](#), court records), and matters of public record (such as [sermons](#)).

Sociology of interracial intimacy

The construction of race in Western society and, to a degree, globally, has led to a distinct view of [interracial](#) intimacy. Although interracial relationships and marriages have become far more popular and socially acceptable in the United States and Western Europe since the Civil Rights era, these unions continue to be viewed with less than total acceptance by significant portions of the population. More historically, *American Families* by [Stephanie Coontz](#) treats the difficulties these couples went through during the time before [Loving v. Virginia](#), when interracial marriage bans were declared unconstitutional. These bans functioned to enforce the [one-drop rule](#) and reinforce [identity](#) and privilege. Internationally, the [far right](#) continues to promote ideas of [racial purity](#) by working against the normalization of interracial couples and families.

Pre-modern family life and religious discourse

Historically, religious discourses have played a significant role in constituting family members and constructing particular forms of behavior in families, and religion has been particularly important in discourses on female sexuality. An example of the role of religion in this respect was the 'witchcraft craze' in Medieval Europe. According to Turner,^[2] this was a device to regulate the behavior of women, and the attack on women as witches was principally 'a critique of their sexuality'. 'Women were closely associated with witchcraft, because it was argued that they were particularly susceptible to the sexual advances of the devil. ...Women were seen to be irrational, emotional and lacking in self-restraint; they were especially vulnerable to satanic temptation.'

Turner argues that attempts to regulate female sexuality through religious discourse have, in the case of Western Europe, to be understood in the context of concerns about managing private property and ensuring its continuity. Thus, for the land-owning aristocracy, the point of marriage was to produce a male heir to the property of the household. Since child mortality was common, women had to be more or less continuously pregnant during their marriage to guarantee a living male heir. Furthermore, this heir had to be legitimate, if disputes over inheritance were to be avoided. This legitimacy could only be ensured by the heads of households marrying virgins and ensuring the chastity of their wives for the duration of the marriage. Equally, daughters had to be sexually pure if they were to be eligible for marriage to other property-holding families. Such marriages were prompted solely by the need to produce children and had none of the elements of eroticism and sexual compatibility of contemporary marriages.

In pre-modern Europe, these interests were reflected in the character of marriages. They were private, arranged contracts that could be easily dissolved in the event of child production being compromised by the woman's infertility or infidelity. With the entry of the Church into marriage arrangements, different definitions of marriage emerged. Lifelong marriages were demanded, but with a concern to regulate sexuality, particularly the sexuality of women.

Sociology of marriage

In the year 2015, [Judeo-Christian belief system](#) marriage is modeled after [Adam and Eve's](#) lifetime commitment between man and woman. The married couple produces children, constituting the [nuclear family](#). Some sociologists now dispute

the degree to which this idealized arrangement has and does reflect the true structure of families in American society. In her 1995 article *The American Family and the Nostalgia Trap*, sociologist [Stephanie Coontz](#) first posited that the [American family](#) has always been defined first and foremost by its economic needs. For instance, in colonial times families often relied on slaves or indentured servants to support themselves economically. The modern “breadwinner-homemaker model,” argues Coontz, then has little historical basis. Only in the 1950s did the myth of the happy, nuclear family as the correct family structuration arise.^[3]

"The modern family is increasingly complex and has changed profoundly, with greater acceptance for unmarried cohabitation, divorce, single-parent families, same-sex partnerships and complex extended family relations. Grandparents are also doing their bit."^[4]

To paraphrase the quote, family structure is changing drastically and there is a vast variety of different family structures. Yet Coontz argues in *Marriage, A History* that during the 20th century, marriages have become [increasingly unstable](#) in the United States as individuals have begun to seek unions for the ideals of love and affection rather than social or economic expediency.^[5] This transition has blurred the division of labor within the breadwinner-homemaker model, such that maintenance of the household and childcare, called the “second shift,” are now topics for debate between marital partners. Sociologist [Arlie Russell Hochschild](#) argues in *The Second Shift* that despite changes in perceptions of the purpose of marriage and the economic foundations for marriage, women continue to do the bulk of care work to the detriment of the American family. Hochschild illustrates the ways in which an unequal division of the second shift undermines family welfare by reducing marital equality and spousal satisfaction.^[6]

Families and marriage have increasingly become areas where gender matters. However, it is important to note that gender differences in marriage have too often been perceived as merely an “individual struggle and depoliticized by reducing social inequalities to differences”.^{[7]:422}

The marriage market: determining who marries whom

There are many theoretical models to describe how people determine who to marry. An important gender-focused approach is an [intersectional](#) approach that combines education level and gender. Men and women operate in a “marriage market” that is influenced by many competing factors. One of the most decisive factors is education level. Studies have shown that men and women tend to marry partners that have attained a level of education similar to their own. In the study by Bruze, Svarer, and Weiss, low education is defined as a high school education or less, medium education is defined as vocational education, and high education is defined as a college education (2015).^[8] [Marriages](#) depend on the expectations of two people and are “formed and terminated” based on those expectations. Consequently, individuals are “are selected into and out of the marriage market on the basis of their education”.^[8] The most distinct marital trend is that men with low education are slowly selected out of the marriage market, instead remaining single. The driving force behind this process is that a marriage in which both partners or only the husband have low education end with divorce at a substantially higher rate than marriages where both partners or the husband do not have low education. Young women with medium education levels tend to have the highest rates of marriage. Highly educated men tend to marry highly educated women. Moreover, men and women who have attained high levels of education delay marriage past the age when other individuals typically marry. This trend becomes stronger with age: the proportion of married with high educations who are married to women with similarly high educations reaches 64% when the men are 46 years old.^[8]

Another important intersectional factor to consider in relation to gender and marriage is marriage markets.^[9] Marriage market means how economics affects who marries, whose bonds endure and what this means for future generations of workers and parents. Analyzing marriage markets as they pertain to marriage has several benefits. First, marriage market conditions are forces that influence marriage from outside they subjects affect, which means they impact the general trends of marriage decisions.^{[10]:42} In other words, individual circumstances cause people to make decisions about their marriages that might be specific to their personal situation; marriage markets impact all peoples’ decisions about marriage from a macro level, which means steady incomes and job make for sound marriage. In addition, Job stability benefits both employees through greater productivity and families through more cohesion. Second, marriage market conditions may capture many economic influences.^{[10]:43} Empirical findings indicate that financial stability is an important requisite for marriage. In weak marriage markets (when there is high unemployment) couples who would like to get married may delay doing so due to unemployment or financial troubles. Furthermore, even couples that are already married may face doubts about the future economic status of themselves or their partners, which can create marital instability. Conversely, strong labor markets (when unemployment is low) may improve the employment situation and financial situation of either partner, which may facilitate marriage and increase economic stability.^{[10]:44} Thus, when marriage markets are strong and unemployment is low, marriage may be perceived as more attractive to individuals than when marriage markets and weak and unemployment is high.^[11]

Intersection of class and gender

[Social class](#) interacts with gender to impact the male-female dynamic in marriage, particularly with respect to “temporal flexibility at work and home”.^{[12]:397} Research shows that class advantaged men and women use their class privilege and the flexibility it provides them in ways that support conventional [gender roles](#). Conversely, men and women who do not have access to such flexibility and control of their time are pressured to weaken conventional gender expectations regarding marriage, family, and jobs. Gertsel and Clawson conducted a study in which they collected data from four groups of paid care workers, divided by class and gender (2014).^[12] The two class-advantaged groups were [nurses](#) and [doctors](#). The nurses were almost exclusively women and the doctors were almost exclusively men. This group had a number of choices about work hours and their ability to utilize family-friendly workplace policies. The two class-

disadvantaged groups were female [nursing assistants](#) (CNAs) and male [emergency medical technicians](#) (EMTs). The class-disadvantaged group had fewer choices regarding their work hours and faced greater constraints in flexibility and control of their time. Women in particular need flexible work hours in order to meet the inflexible demands that marriage and a family place upon them, as traditional gender expectations stipulate that the woman be the primary caregiver. [\[12\]:405](#) The results of this study demonstrate that class, intersecting with gender, influences the ability of men and women to obtain and utilize flexibility with their time.

Furthermore, gender shapes the particular variety of flexibility demanded. In advantaged occupations, both men and women are able to acquire the flexibility they so desire. However, they choose to use the control that this affords them in different manners. Women cut back on paid work hours and take leaves to handle domestic labor and child-care. In other words, they make job sacrifices. On the other hand, men are less likely to utilize family-friendly policies to make work sacrifices; they spend less at home and more time working. In essence, both men and women of class-advantaged occupations use the flexibility that their status provides them to “enact neotraditional gender expectations”. [\[12\]:424](#)

Class-disadvantaged men and women do not have the same temporal flexibility that allows them to make decisions on how to allocate their time. They face stricter constraints on their work hours and policies, thus making it impossible for them to choose whether to spend more time at work or more time at home. For example, even if a class-disadvantaged woman wanted to spend less time at work and more time with her children or in the home, she might not be able due to the inability to get time off from work or take a leave of absence. [\[12\]](#)

Thus, class-disadvantage makes it more difficult for both men and women to adhere to traditional gender expectations. The researchers showed that class advantage is used to “do gender” in traditional ways, while class disadvantage may lead to a violation of traditional gender expectations in a way that “undoes gender”. [\[12\]:431](#)

Gender and work-family balance in marriage

Research indicates that three principal factors predict how well men and women perceive their work-life balance in marriage: job characteristics, family characteristics, and spillover between work and family. [\[13\]:2](#) Job characteristics determine workers’ freedom to balance multiple demands and obligations in their marriage. As demonstrated by Gertsel and Clawson, higher-level occupations are generally more accommodating to family life than are lower level occupations (2014). [\[12\]](#) Furthermore, the number of hours worked and the work spillover into family life are the most telling predictors of perceived imbalance in marriage. Keene and Quadagno found a greater likelihood of perceived imbalance when work duties caused men or women to miss a family event or make it difficult to maintain their home (2004). [\[13\]](#)

Additional research by Keene and Quadagno suggests that the gender expectations that men should prioritize their work lives and women should prioritize their marriage and home life no longer exist. [\[13\]](#) However, there persists an unequal division of labor in the home between men and women. One theoretical approach to explain this concept is the “gender similarity” approach, which “predicts that the convergence in men’s and women’s work and family demands should lead to a convergence in attitudes toward work and family responsibilities and feelings of work-family balance”. [\[13\]:4](#) In contrast, the “gender differences” approach stipulates that “normative differences between men and women remain, with the family still primarily defined as women’s sphere and paid work as men’s domain”. [\[13\]:4](#) There is empirical evidence in support of both theories. Some research supports the convergence of men’s and women’s work experiences: both men and women make adjustments in their marriage and personal lives to meet their employer’s expectations, while also making adjustments at work to maintain their marital and family obligations. However, the analysis from the abovementioned study supports the gender differences model. Gender differences exist in the division of household labor and chores, with men working more hours and women spending more time on domestic and child-care responsibilities. [\[13\]](#) Further research is necessary in this area to draw more definitive conclusions.

Divorce

Trends

The [divorce](#) rate in western countries has generally increased over time. Divorce rates have however started to decrease over the last twenty years. In the USA, divorce rate changed from 1.2 per 1000 marriages in 1860 to 3.0, 4.0 and 7.7 in 1890, 1900, 1920 then to, 5.3, 4.7, 4.1 and 3.7 per 1000 marriages in 1979, 1990, 2000 and 2004 respectively. [\[14\]](#) People are less inclined to stay in unhappy relationships to keep the family unit intact and the maintain consistency in their children’s lives, the way previous generations did. As couples choose to leave their spouses in the hope of bettering the quality of their lives; children are being raised in a complex mélange of step-parents, step-siblings, half siblings, and binuclear families.

Divorce rates in Canada and the United States fluctuated in a similar pattern, though the United States still has the highest divorce rate in the world (50% higher than Canada’s). [\[15\]](#) Many of today’s marriages end up in divorce, for many different reasons. The following are some of the most common causes:

- Individualism: In today’s society, families spend more time apart than they do together. Some individuals in a family focus more on personal happiness and earning income to support their family that it consumes the time actual spent with their family.
- Feelings are no longer mutual: Many people end marriages because they are no longer satisfied by sexual needs or merely because they have lost feelings for one another. This often happens when one partner finds a more exciting relationship and chooses to move forward with that new relationship. In some cases, a partner may even commit adultery which also may result in a divorce as a partner discovers their partner being unfaithful to them.

- Women have become more independent: Now that women have equal rights and have proven over time that they have the potential and ability to support themselves, women find it much easier to leave unhappy marriages. They are also more work focused, thus giving them less time to cope with their relationship.
- Stress: Stress is a big factor in marriages. Working to support a family, while trying to stabilize finances is a big factor of stress. Also, with both partners working (in most cases), leaves less “family time” which makes raising children difficult. This often happens in the stage where couples are raising young children.
- Socially acceptable: In today’s generation, divorce is now more socially acceptable. Now, instead of discouraging a divorce in an unsatisfying relationship, it is more widely accepted and sometimes even encouraged. Not only is it now more acceptable, but it is also easier to get a divorce legally than it was in previous years according to the Divorce Act of 1968.

Parents: Falling out of love

Many scholars have attempted to explain why humans enter relationships, stay in relationships and end relationships. Levinger’s (1965, 1976) theory on divorce is based on a theoretical tradition consisting of three basic components: attractions, barriers and alternatives.^[16] Attraction in this theory is proportional to the rewards one gets from the relationship minus the cost of the relationship. All the things that can be seen as gains from the relationship such as love, sex, companionship, emotional support and daily assistance are the rewards of the relationship. The costs would be the negative aspects of the relationship such as [domestic violence](#), infidelity, quarrels and limitations on personal freedom. Generally people tend to stay in high rewards and low cost relationships. However, the reverse situation, that is, a costly marriage with few benefits does not automatically lead to divorce. Couples must overcome barriers such as religious beliefs, social stigma, and financial dependence or law restrictions before they successfully dissolve their marriage. A costly marriage is also not the only reason why a couple may decide to divorce. The possibility of an alternative situation, where a spouse would get better rewards with another partner or alone may also lead to divorce.

Another theory to explain why relationships end is the “Mate ejection theory,” by Brian Boutwell, J.C. Barnes and K.M. Beaver.^[17] The Mate ejection theory looks at the dissolution of marriage from an evolutionary point of view, where all species seek to successfully reproduce. According to this theory there are gender differences in the process of ejection. For example, a woman will be more upset when her husband emotionally cheats on her and a man will be more upset when his wife physically cheats on him. The reason for this stems from evolutionary roots, a man emotionally cheating on his wife equates to a loss or reduction in resources for the wife to raise the children whereas an act of physical [infidelity](#) by the wife threatens the husband’s chance to pass on his genes to the next generation via reproduction. Both these circumstances call for mate ejection. “Ancestral conditions that favored the dissolution of a mateship constituted a recurrent adaptive problem over human evolutionary history and thus imposed selection pressures for the evolution of strategic solutions.” Put differently, the capability of emancipating themselves from certain relationships could have conferred a fitness benefit for ancestral humans.^[18]

Effect of Divorce on Children

Three [longitudinal studies](#) on divorce: The Marin County Project (the clinical study of 60 families that began in 1971), The Virginia County Study (a series of longitudinal studies on marriage, divorce and remarriage) and The Binuclear Family Studies of 98 families have helped expand the literature on divorce. The Binuclear study was based on the findings from the Marin County Project and Virginia County Study.^[19] This research has been used to understand the [implications of divorce](#) on children later on in life.

[Judith Wallerstein](#), an influential psychologist’s research on the effect of divorce (based on the Marin County Project), on children suggests that, “children with divorced parents often reach adulthood as psychologically troubled individuals who find it difficult to maintain satisfying relationships with others.” A lot of quantitative research done by other scholars agrees with Wallerstein’s conclusion. It has been shown that the children with divorced parents have an increased risk of: experiencing psychological problems, having troubled marriages, divorcing and having poor relationships with parents especially the father. Wallerstein, however, has a disputed ‘extreme version’ of her theory where she claims that the difference between the children with divorced and continuously married parents is dramatic and pervasive. Wallerstein’s critics point out that Wallerstein’s research results were compromised because she did not follow the rules for scientific research while compiling her data. Her sample was not random and she used case studies to support her theories instead looking at the data holistically. In addition, Wallerstein did not have a [control group](#) in her experiment. One such opponent of Wallerstein’s extreme theory is Mavis Hetherington who argues that the negative effects of divorce on children have been exaggerated and that most children grow up without long-term harm. Hetherington’s data showed that 25% of children with divorced parents reach adulthood with a serious social, emotional or psychological problem, compared to 10% of children with continuously married parents. 75% of the children grow up to be well-functioning adults.

Twenty years after the 98 families from the binuclear study were interviewed; the offspring from these families were interviewed. Eighty-five percent of the offspring were interviewed and out of those, 23% had completed postgraduate training, 33% had completed college, 31% had completed post-secondary training, 10% had received their high school diplomas and the majority (85%) of the interviewed children were employed.^[20]

Sociology of motherhood

Contemporary theories surrounding motherhood

[Mothering](#) is the social practice of nurturing and caring for dependent children. It is a dynamic process of social interactions and relationships. Mothering is typically associated with women since it is typically women who mother their children. However, “not all women mother, and mothering as nurturing and caring work is not inevitable the

exclusive domain of women".^[21] Mothering as a female role is a [social construction](#) that is highly influenced by gender belief systems. The roles associated with motherhood are variable across time and culture.^[21]

Universalist approach

The universalist approach to motherhood is aimed at conceptualizing the work that mothers do. This approach identifies mothers through what they do, rather than how they feel. Mothers share a set of activities known as "maternal practice," that are universal, even though they vary as individuals and across cultures. These activities include nurturing, protecting, and training their children. An individual's mothering actions are shaped by their beliefs about family, individuality, the nature of childhood, and the nature of their child. These are also often shaped by their own childhood and past experiences with children. The dynamic interactions between the mother and child create deep and meaningful connections.^[21]

Particularistic approach

The particularistic approach to mothering suggests that the role of a mother, their activities, and understandings cannot be separated from the context in which they live. According to this theory, mothering takes place within "specific historical contexts framed by interlocking structures of race, class, and gender"^[22] Furthermore, a mother's strategies and meanings that she develops are influenced by different social locations, such as the intersections of regional and local political economy with class, ethnicity, culture, and sexual preference.^[21]

Conventional notions of motherhood

Motherhood ideology is influenced by the idealization of the family structure and perpetuates the image of a white, middle-class heterosexual couple with children.^[23] Some sociologists refer to this as the "[bourgeois family](#)", which arose out of typical 16th- and 17th-century European households and is often considered the "traditional Western" structure. In this family model, the father acts as the economic support and sometimes disciplinarian of the family, while the [mother](#) or other female relative oversees most of the childrearing. This structure is reflected, for example, in societies which legislate "maternity leave" but do not have corresponding "paternity leave".

In [East Asian](#) and [Western](#) traditional families, fathers were the heads of the families, which meant that his duties included providing financial support and making critical decisions, some of which must have been obeyed without question by the rest of the family members. "Some Asian American men are brought up under stringent gender role expectations such as a focus on group harmony and filial piety, carrying on their family name and conforming to the expectations of the parents."^[24]

Families are often influenced by the media portrayal of the way women should run their families. In the book, *Media and Middle-Class Moms* by Lara Descartes, women are often influenced by the social norms, and it is often the reason as to why they believe staying home or working is the right thing to do while having a family. See [Ideology of Motherhood](#).

In many cultures, especially in a traditional [western one](#), a mother is usually the [wife](#) in a [married couple](#). Her role in the family is celebrated on [Mother's Day](#). [Anna Reeves Jarvis](#) was a woman who originally organized Mother's Work Day's protesting the lack of cleanliness and sanitation in the work place.^{[25][26]} Jarvis died in 1905 and her daughter created a National Mother's Day to honor her mother.^[25] Mothers frequently have a very important role in raising offspring and the title can be given to a non-biological mother that fills this role. This is common in [stepmothers](#) (female married to biological father). In most family structures the mother is both a biological parent and a primary caregiver.

Intensive mothering and the motherhood mandate

Many social scientists argue that one of the central gender norms for adult females is the desire to become a mother. This [gender role](#) is manifested in a "motherhood mandate," which refers to the indoctrination of females to aspire to have children and raise them well.^[27] Furthermore, this mandate involves the prevailing ideology of intensive mothering. In this ideology, a mother is depicted as being completely devoted to the care of her children, while sacrificing her own needs and interests. This type of mothering is "exclusive, wholly child centered, emotionally involving, and time-consuming".^[21] Intensive mothering ideology paints a picture of a mother positioned within a biological nuclear family absorbed in nurturing activities. It remains the normative standard, culturally and politically, by which mothering practices and arrangements are evaluated.^[21]

This mandate is instilled in females at a young age. For instance, females in the United States typically play with dolls, which [socializes](#) them into future roles as mothers by teaching them to care for others. Motherhood has traditionally mandated that in order to be a good mother, women must stay at home to raise their children.^[27]

Deviancy discourses

There are many cultural contradictions and diverse arrangements and practices that challenge the intensive mothering ideology. However, they are considered deviant discourses since they do not conform to the script of full-time motherhood in the context of marriage. These include single mothers, welfare mothers, minority mothers, immigrant mothers, and lesbian mothers. These types of motherhood categories are not mutually exclusive.^[21] Furthermore, women who do not or cannot or choose not to be mothers deal with many internal and external pressures.^[27]

Motherhood Statistics

In the United States, 82.5 million women are mothers of all ages, while the national average age of first child births is 25.1 years. In 2008, 10% of births were to [teenage girls](#), and 14% were to women ages 35 and older.^[28] In the United States, a study found that the average woman spends 5 years working and building a career before having children, and mothers working non-salary jobs began having children at age 27, compared to mothers with salary positions, who became pregnant at age 31.^[29] The study shows that the difference in age of child birth is related to education, since the

longer a woman has been in school, the older she will be when she enters the workforce.^[29] Other factors determining age of first child birth include [infertility](#) rates, when women meet their partners, and the age of marriage.

Sociology of fatherhood

According to anthropologist [Maurice Godelier](#), a critical novelty in human society, compared to humans' closest biological relatives ([chimpanzees](#) and [bonobos](#)), is the parental role assumed by the males, which were unaware of their "father" connection.^{[30][31]}

In many cultures, especially traditional western, a father is usually the husband in a [married couple](#). Many times, fathers have a very important role in raising offspring and the title can be given to a non-biological father that fills this role. This is common in [stepfathers](#) (males married to biological mothers). In [East Asian](#) and [Western](#) traditional families, fathers are the heads of the families, which means that their duties include providing financial support and making critical decisions, some of which must be obeyed without question by the rest of the family members.

As with cultural concepts of family, the specifics of a father's role vary according to cultural [folkways](#). In what some sociologists term the "[bourgeois](#) family", which arose out of typical 16th- and 17th-century European households and is considered by some^[who?] the "traditional Western" structure, the father's role has been somewhat limited. In this family model, the father acts as the economic support and sometimes disciplinarian of the family, while the [mother](#) or other female relative oversees most of the childrearing. This structure is enforced, for example, in societies which legislate "[maternity leave](#)" but do not have a corresponding "[paternity leave](#)."

However, this limited role has increasingly been called into question. Since the 1950s, social scientists as well as feminists have increasingly criticized gendered arrangements of work and care, and the male breadwinner role, and policies are increasingly targeting men as fathers, as a tool of changing gender relations.^[32]

Science of parenting

Described as 'the science of male parenting', the study of 'father craft' emerged principally in [Britain](#) and the United States (but also throughout [Europe](#)) in the 1920s. "Male adjuncts to [Maternity](#) and Infant Welfare Centers – reacted to the maternal dominance in infant welfare and parenting in interwar Britain by arguing that fathers should play a crucial role in the upbringing of children."^[33] Were such a study to be conducted into the science of female parenting, it would be called mother craft.

The words 'ma-ma' and 'mom', usually regarded as [terms of endearment](#) directed towards a mother figure, are generally one of the first words a child speaks. While 'da-da' or 'dad' often precede it, this does not reflect a stronger bond between the father and child than that of the mother and child, it is merely simpler to pronounce than 'mummy' or 'mum' which require greater control over the mouth muscles. Children tend to remember 'daddy' more because, according to research, they are more exciting to the child.^[34]

Contemporary theories

A number of studies have been given to the American public to determine how men view and define [fatherhood](#). Specifically, studies have focused on why men choose to become fathers and the relationship between fatherhood and contemporary [masculinity](#). Not surprisingly, recent research on fatherhood is framed by [identity theory](#) and has focused on the salience, centrality, and importance of the father identity in men's lives, especially as it may be linked to men's involvement with their children. According to identity theory, the more salient and central the identity, the more likely individuals are to engage in behaviors associated with it. [Salience](#) refers to the readiness to act out an identity in a particular situation. [Centrality](#) refers to the importance of an identity in relation to other identities. The centrality of the father identity is usually held at a higher level (as opposed to brother, husband, etc.) due to the gendered expectation that men must be "good" fathers. Men who view their role as a father central and crucial to who they are as a person are more likely to engage with their children and strive to participate in [responsible fatherhood](#). Men who fail to successfully become fathers or are unable to have children view the lack of fatherhood as a threat to their masculinity. As a result, the threat to masculinity serves as a driving force for men to possibly become fathers because they never want to be seen as infertile or effeminate.^[35]

Men who do not choose fatherhood

Studies on men who choose not to be fathers often focus on how the role of fatherhood is crucial to masculinity and a man's central identity. Many men blame economic difficulties, cultural differences, and life situations as potential factors that deter them from fatherhood.^[35]

Economic difficulties, see [economic problem](#), serve as a primary explanation for men to avoid fatherhood. For men, it is difficult to separate occupational success from fatherhood because financially providing for one's family has been central to the identity of being a father in the United States. As a result, a complex relationship is formed between economic struggles and the importance of fatherhood. Men who are not employed or have low earnings often feel as if they have failed as both fathers and men. On the other hand, men who have a low socioeconomic status find fatherhood very appealing because it gives them a measure of accomplishment denied to them by the occupational world.

In terms of the cultural importance of fatherhood, white men and men of color have differing views on fatherhood that can affect how many of these men participate in fatherhood.^[36]

Lastly, some men blame life situations as the primary factor for their decision not to pursue fatherhood. Life situations are defined as an individual's relationship status (single or married) and their age. Studies have shown that men who are older and married tend to be more likely to pursue fatherhood. It has been proposed that men continue to view [marriage](#), work and fatherhood as a "package deal" ^[37] meaning that lacking one of these components, like work or marriage, may result in the decision not to have children.

It has also been proposed that married men feel as if they are expected to pursue fatherhood as a part of their marriage though they personally may not want to have children. On the other hand, men who are single and younger do not feel the same desire because they are not "prepared" to emotionally and financially support a child.

Alternate family forms

The number of [married couples](#) raising children has decreased over the years. In Canada, married and [common law](#) couples with children under the age of 25 represented 44% of all families in 2001.^[15] This statistic has lowered since 1991, when married and common law couples raising children under the age of 25 represented 49 percent of all Canadian families.^[15] There are various family forms which are becoming increasingly popular in society.

One-parent families

In Canada, one parent families have become popular since 1961 when only 8.4 percent of children were being raised by a single parent.^[15] In 2001, 15.6 percent of children were being raised by a single parent.^[15] The number of single parent families continue to rise, while it is four times more likely that the mother is the parent raising the child. The high percentage of mothers becoming the sole parent is sometimes due to the result of a divorce, unplanned pregnancy or the inability to find a befitting partner. Children who are raised by a single parent are commonly at a disadvantage due to the characteristics of parenting. A mother and father both make significant contributions to the development of a child, therefore one parent's ability to raise a child on her or his own may be hindered.

Cohabitation

A residence containing an unmarried couple is called [cohabitation](#). This type of family style is becoming increasingly accepted in Canada and has increased from 8% in 1981 to 16.4% in 2001.^[15] In Sweden and Nordic communities, this family form is quite common, with or without the inclusion of children. However, in various Catholic regions such as Italy, this is uncommon due to the religious aspects (See [Catholic marriage](#)).

Gay and lesbian couples

Gay and Lesbian couples are categorized as same sex relationships. In 1989, Denmark was the first nation allow same sex couples to get married to provide equal rights to all citizens.^[15] After this many nations began to allow same sex marriages to occur such as Canada and Spain (2005).^[15] All 50 states in the United States have changed their law to allow same sex marriages (2015).

Child-rearing by same-sex couples

Children of same-sex couples either come from past relationships or through other opportunities like adoption or artificial insemination. From the data collected in the 2000 U.S. Census, it was suggested that more than 250,000 children in the United States were being raised by lesbian and gay couples. In the 2010 U.S. Census, it was reported that 20% of lesbian and gay couple or partnership households are raising children (115,064 out of 594,000 same-sex households). The trend of child-rearing amongst gay and lesbian couples or partnerships is on the rise. Also, the support from the general public for gay and lesbian couples or partnerships to raising children is at its all-time high since the 1990s. In 1994, the idea of homosexual partnerships parenting children evenly divided Americans for support. When Americans were asked, "Do you think homosexual couples should or should not have the legal right to adopt a child," 28% of Americans said they should, and 65% said they shouldn't. In 2003, the idea of homosexual partnerships parenting children evenly divided Americans for support. When Americans were asked the same question about the right of homosexual partnerships to raise children through adoption, 49% of Americans said they should, and 48% said they shouldn't. In 2014, Americans were asked a very similar question. The results were almost more polarizing than the results found in 1994. Twenty years later, 63% of Americans said lesbian and gay couples or partnerships, and 35% said they shouldn't.

There are no federal laws prohibiting the adoption of a child by a homosexual couple or partnership. But there are some states, one being Florida, that depend on the opinions of the county judge in charge of the case, and county judges base their decisions on "the best interest of the child," in regards to child adoption by same-sex couple. The "best interest of the child" seems to be the driving force behind the push back and reasoning for the remaining lack of support for homosexual couples or partnerships adopting or raising children. The central argument in the debate for legal rights, policies and overall support is related to the idea of same-sex couples raising children is the well-being of children raised in those families. There are concerns like about the mental, emotional and even the social development of children who are raised in same sex couple or partnership households. There has been a plethora of research conducted that provides insight into a range of issues, including the personal development, gender development, peer relationships, and family relationships of children with same-sex parents.

Research suggests that sexual identities (including gender identity, gender-role behavior, and sexual orientation) develop in much the same ways among children of lesbian mothers as they do among children of heterosexual parents. Evidence also suggests that children of lesbian and gay parents have normal social relationships with peers and adults. There have also been studies of other aspects of personal development (including personality, self-concept, and conduct) that similarly reveal few differences between children of lesbian mothers and children of heterosexual parents. These differences are not significant but are noticeable. For example, there was a study that examined and compared particular behaviors and ideas/belief performed by sons and daughters of lesbian mothers. Studies found that 53% of the daughters of lesbian mothers aspired to pursue careers as physicians, attorneys, and engineers compared with only 21% of the daughters of heterosexual mothers. The sons of lesbian mothers also tended to be less aggressive and more nurturing than the sons of heterosexual mothers. The general concern about homosexual couples or partnerships parenting children doesn't have any grounds for their argument, "children who grow up with one or two gay and/or lesbian parents fare as well in emotional, cognitive, social, and sexual functioning as do children whose parents are

heterosexual. Children's optimal development seems to be influenced more by the nature of the relationships and interactions within the family unit than by the particular structural form it takes."

Chosen or fictive kin: [fictive kin](#)

Others who are not related by blood or marriage are variously called fictive kin, chosen kin, or voluntary kin.^[38]

Sociology of childhood

The values learned during childhood are important in the development and socialization of children. The family is considered to be the agency of [primary socialization](#) and the first [focal socialization agency](#).

History

In the last two or three decades, the sociology of childhood has gained increasing attention and triggered numerous empirical studies as well as intensive theoretical disputes, starting in the Scandinavian and the English-speaking countries. Up to this time, sociology had approached children and childhood mainly from a socialization perspective, and the emergence of the new childhood sociological paradigm ran parallel to the feminist critique of sociological traditions. Childhood sociologists attacked the "adultcentric" approach and the "separative view" of sociology towards children. Not surprisingly, then, the key works in the sociology of childhood are quite interdisciplinary, linking [history](#), [cultural studies](#), [ethnomethodology](#), and [pedagogy](#). Key texts include James and Prout's *Constructing and Reconstructing Childhood* (1990/1997), James, Jenks and Prout *Theorizing Childhood* (1998) and Prout's *The Future of Childhood* (2005). On methodological issues in research with children see *Research with Children*, edited by Christensen and James (2008).

Recent trends

The current Sociology of childhood is organized around three central discussions:

The child as a social actor: This approach derives from youth sociology as well as ethnography. Focusing on everyday life and the ways children orient themselves in society, it engages with the cultural performances and the social worlds they construct and take part in. Theory and research methodology approach children as active participants and members of society right from the beginning.^[39] Thus they are neither analyzed as outsiders to society nor as merely 'emergent' members of society. Therefore, the sociology of childhood distinguishes itself from the established concepts of [socialization](#) research and [developmental psychology](#) of the last decades.

The generational order: The second approach centers on socio-structural and socio-theoretical questions concerning [social equality](#) and [social order](#) in a society, which categorizes their members by age and segregates them in many respects (rights, deeds, economical participation, ascribed needs etc.). These issues can be summarized under the overall concept of the **generational order**.^[40] Thus the categorization of societal members by age is far from being an innocent representation of natural distinctions, but rather a social construction of such a "natural truth". It is, therefore, a relevant component of [social order](#) and deeply connected to other dimensions of social inequality. Social and economic changes and socio-political interventions thus become central topics in childhood sociology. The analysis of these issues has increased awareness of the generational inequality of societies.

The Hybridity of Childhood: This discussion is more critical (though not dismissive) of the social constructionist approaches that have dominated the sociology of childhood since the 1990s. More open to materialist perspectives, it seeks an interdisciplinary path that recognizes the biological as well as the social and cultural shaping of childhood and holds open the possibility of an interdisciplinary Childhood Studies emergent from current multi-disciplinary efforts. This scholarship has two important influences. Firstly, a so-called 'new wave' of childhood studies,^[41] heavily influenced by Alan Prout's (2005) seminal book *The Future of Childhood*.^[42] In this work, Prout examines how childhoods are not merely constructed socially - via discourses, laws or institutions - but materially, through toys, food and medicines. Since then, sociologists such as Nick Lee have offered important analyses of the ways in which the 'entanglements' between children and non-human materialities and technologies have become ever-more important to the governance and regulation of children's lives, through what he terms the 'biopoliticisation' of childhood.^[43] Secondly, nonrepresentational approaches to [Children's geographies](#) have offered a commensurate and (arguably) broader series of approaches that move beyond social constructivism. Scholars such as Peter Kraftl, John Horton and Affrica Taylor have been particularly influential in examining how childhoods are produced and experienced through complex intersections of emotion, affect, embodiment and materiality.^{[44][45][46][47][48]} Somewhat problematically, there has been relatively little overlap between these two strands of scholarship, despite their sharing common conceptual foundations in the work of [Post-structuralism](#), [New materialism](#) and [Posthumanism](#). Nevertheless, during the mid-2010s, a so-called 'spatial turn' in childhood and education studies saw increasing cross-fertilization between these fields and the take-up of children's geographers' work by sociologists and others. Therefore, the prospects for cross-disciplinary scholarship around hybridity, spatiality and a 'new wave' remain very promising - perhaps most evident in a recent volume by Julie Seymour, Abigail Hackett and Lisa Procter.^[49]

Gender and childhood

There has been much research and discussion about the effects of society on the assumption of gender roles in childhood, and how societal norms perpetuate gender-differentiated interactions with children. [Psychologists](#) and [sociologists](#) suggest that [self-gender identity](#) is a result of social learning from peers, [role modeling](#) within the family unit, and genetic predisposition.^[50] The sociological implications are as follows:

Peer interactions:

There are significant gender differences in the relationship styles among children which particularly begin to emerge after early childhood and at the onset of middle childhood around age 6 and grow more prevalent with age. Boys tend to play in larger groups than girls, and friends of boys are more likely to become friends with each other which, in turn leads to more density in social networks among boys. Boys also have more well-defined dominance hierarchies than girls

within their peer groups. In terms of [dyadic relationships](#), girls are more likely to have longer-lasting relationships of this nature, but no literature suggests that girls engage in more dyadic relationships than boys. Girls are also more [prosocial](#) in conflict situations and are better at collaborative work and play than boys. They also spend more time in social conversations than boys and are more likely to [self-disclose](#) among their peers than boys. On the other hand, boys are more likely than girls to engage in organized play such as sports and activities with well-defined rules. One theory suggests that because of this, boys have more opportunities to exhibit their strength and skill and compare theirs to that of their peers during these competitive activities. Girls' peer groups are characterized by strong interpersonal relations, empathy for others, and working towards connection-oriented goals, while boys focus more on asserting their own [dominance](#) in the peer group and agenda-oriented goals.^[51]

Significant social differences also exist between boys and girls when experiencing and dealing with social stress. Boys experience more social stress among their peers than girls in the form of verbal and physical abuse, but girls experience more social stress through strains in their friendships and social networks. To deal with social stress, girls do more support-seeking, express more emotions to their friends, and [ruminate](#) more than boys. Boys use humor as a distraction from stress and seek less emotional support within their friendships and social networks.^[51]

Family interactions:

Overall, the literature implies that the biological gender of children affects how parents interact with them. Differentials in interaction range from the amount of time spent with children to how much parents invest financially in their children's futures. On average, [fathers](#) tend to exhibit more differential treatment than [mothers](#), and fathers tend to be more invested in families with sons than families with daughters in terms of both time and money. However, the association of gender with father investment has been weakening over the years, and the differentials are not large. Parents tend to enroll their daughters in more cultural activities than their sons (e.g. art classes, dance classes, and musical instrument lessons), and tend to be more invested in school-related parent involvement programs for their sons than their daughters.^[50]

Sons and daughters are not only treated differently by their parents based on gender, but also receive different benefits from their parents based on gender. Parents, both fathers and mothers, may be less invested in their daughters' higher education than their sons' and tend to save more money on average in anticipation for their sons' enrollment in educational institutions after high school graduation. However, this may not lead to more academic or work success for sons later in life. Parents are also more likely to underestimate daughters' abilities in math and science while overestimating that of sons. Daughters also, on average, also do more housework than sons, which reflects [gendered divisions in the workplace](#) and household in society.^[50]

[Sibling relations](#), unlike parental relations, show no consensus in the literature about being gender-differentiated in interactions and benefits. However, sex-minority siblings may have more difficulty receiving necessary sex-specific treatment from parents.^[50]

Current tasks

Questions about socialization practices and institutions remain central in childhood research. But, they are being dealt with in a new, more sociological way. To analyze socialization processes means, therefore, to reconstruct the historically and culturally varying conceptions, processes and institutions of [disciplining](#) and [civilization](#) of the offspring. In addition, the strategies of [habitus](#) formation and the practices of [status](#) (re-)production are considered. The sociology of social inequality and the sociology of the family and private life are, therefore, important fields for childhood sociologists. Children's own action, their resistance, cooperation, and collective action among [peers](#) has to be taken into account. Meanwhile, widespread anthropological assumptions concerning a universal human nature, based on a view of individual and society as opposed to each other, should be omitted from the conceptual repertoire of sociological [childhood research](#). They are the legacy of the older socialization approach and they legitimate some forms of childhood and education practices as indispensable and even as a "natural" requirement of society, while devaluing others. In this way they generally legitimate western [middle class](#) childhood and mask [inequality](#) and the interests of [social order](#).

Yorum:

Bebek sahibi olmak, kısaca annelik kültürel boyuta göre farklı olmakta iken, zamanla bu yeni Kültür Yapılanmasında değişmektedir. Bu açıdan eski kültürel modellere göre değil, yeni yapılanmaya göre yapılanma ve yaklaşım yapılmalıdır.

Kültür Parametreleri 5 veya 8 başlıkta incelenebilir.

Kültür Parametreleri (5'li yumak; Encyclopaedia Britannica, 2005): 1) **Sosyal Organizasyon**, 2) **Ekonomik sistem (ve çevresel etkenler)**, 3) **Eğitim**, 4) **İnanışlar ve yönetim**, 5) **Gelenek ve hukuk sistematığı**

Kültür Parametreleri (8'li yumak; Güvenç B. Kültürün ABC'si, 2002) AKÇEDİYT: 1) **A: Aile yapısı, sosyal organizasyonlar, soy, akrabalık**, 2) **K: Kaynaklar: Gelenek, töreler, uygulamalar**, 3) **Ç: Çevre: Yerleşme yerleri, coğrafi konumu, doğal yapı**, 4) **E: Eğitim: Sanat, bilgi ve öğretim/eğitim**, 5) **D: Din/Devlet: yönetim, sosyoloji, hukuk sistematığı**, 6) **İ: İnsanlar: Birey, inanışlar, psikoloji**, 7) **Y: Yerleşimin yapısı, köy, kent, yapılanma**, 8) **T: Teknoloji: Üretim, tüketim, ekonomik yapı**

Kanımızca yeni kültürel modelin özellikleri şunlardır (Birey Özlü Kültür-Civil Centered Culture);

- **Aile:** Aile kavramı yerine, bireysel tek başına yaşama, aile ancak destek bulacakları arkadaş veya aile özlemi olarak bakılmalıdır. Sosyal gruplar, belirli kulüpler aileden öne çıkmaktadır. Tek annelik kavramı, çekirdekten ufak aile yapısı vardır. Artık çocuklar için birliktelik veya boşanmama değil, çocuğun sevgi dolu ortamda büyümesi için evlenmeme ve boşanma gerekçe tutulmaktadır. Artık sevgi kaybı ile şiddet olmasa bile saygısız davranış nedeni ile aile kavramları yıkılmaktadır. Gerekçe de şiddetli geçimsizlik olarak tanımlanmakta ama içini doldurulmamaktadır.
- **Kaynaklar:** Kültürel ve maddi kaynaktan çok, aldığı kurslar, belirli konularda edindiği tecrübeler, etik boyutlardaki kendi tutum ve davranışları, kendini başkasından ayıran özellikler ile onlar bütünleştiren taraflar belirlemektedir. Aynı işi yapıyor, sekreter ama bazı farklılıklarla ayırmaya, benliğini oluşturmaya çalışıyor. Kaynak ve her boyut anne olmaktadır.
- **Çevre, yerleşim yeri:** Gelirini temin ettiği, çalıştığı ortam ve burada edindiği arkadaşlar ve yapı öne çıkmaktadır. Arkadaşlarının evlilik dışı çocukları var ise, onunda evlilik dışı olması bir zorunluluk gibi algılanabilmektedir. Çevre iş ötesi sosyal olarak bir kadınlar altın günleri gibi sosyal yapı esastır.
- **Eğitim:** Diploma alma değil, işe alınmada tutum ve becerileri öne çıkmaktadır, sertifikasyon ve özel eğitim onu belirginleştirmektedir. Bu açıdan işinde sivrilmesi için çaba sarf etmelidir ki anne olarak bunu yapmak zordur, mutlaka bebeğe bakacak olmalıdır, bunu sıklıkla babalar yapabilmektedir/Baba-anneler. Babaanne değil, zaten evli olmadığı için, kocalık yapan kişi sosyal babalık yapabilmelidir. İşinde sivrilmesi, annelik ile bütünleşmelidir. Gerekirse boşanıp, çocuğuna tek başına bakmalıdır ve kocası ona engel olmamalıdır.
- **Din/inanış:** Din kalıbı yerine, yaratana inanmak ve kalıp değil, sosyal inanış öne çıkmakta, birey algısı olmaktadır. Kendi inanış ve etik boyut ile ayakta durmayı öğrenmektedir. Çocuklar 16 yaşından sonra artık kendi başlarının çaresine bakmalıdırlar. Bu endüstride, Birinci Dünya Savaşı öncesi 7 yaş iken, eğitim öne çıkınca lise/yüksek okul düzeyine çıkmıştır.
- **Devlet/Yönetim/hukuk yapısı:** Yönetim değil, kendisi kendi tercihlerini yapmalıdır ki devletin görevi onu aydınlatmak ve rızasını almak olmalıdır. Temel yönetim kendisi üzerinde olmalıdır ki, evlenmeme de kendi lehine yorumlanmakta, istemiyorsa eşi kovabilmeli, ayrılmalı, yenisi bulabilmelidir. Tercihleri kendi yapmalı, çocuklar ona engel olmamalıdır.
- **İnsan yapısı:** İnsan kendi merkezli ve kendi gücüne göre bir çevresel yapıda olmalıdır, bebeği de bu yapıda gelişmeli, daha ileriye yönelmesi için kendi çabası gerektiği vurgulanmaktadır. Bağımsız, çocuğu ile birlikte, kendi başına ayakta duran kişilik olmaktadır. Evlilik değil önemli olan çocuk sahibi olmaktır, ki bu durumda erkek boyutu/koca silikleşmektedir. Gerekirse boşanmaktadır ve bu oran bazı toplumda %50 üzerine çıktığı görülmektedir. Özellikle 40 yaşından sonra da boşanmasa bile, aynı evde ayrı odalarda yaşamaktadırlar.
- **Sanat:** Sanat, kendi yaptığı ile mutlu olmasıdır, çalışması, giyme, vücuduna yaptığı dövme veya takı bunun simgesi olmalıdır. En büyük sanatı çocuğudur.
- **Teknoloji:** Çalıştığı iş, kullandığı araç ve onunla bütünleştiği işi, tecrübe ve işi onun boyutu ile bütünleşmelidir. Yaptığı iş ve kullandığı teknoloji ile bütünleşmeli ve çocuğu ile mutlu olmaya çalışmalıdır.

Sosyologlar her aile veya bireye göre açıklamalarda bulunmaktalar ancak olayın yeni bir kültürel boyut olduğunu algılamaları gerekmektedir. Eski kültürel modele göre açıklamak tam yerinde olmayacaktır.

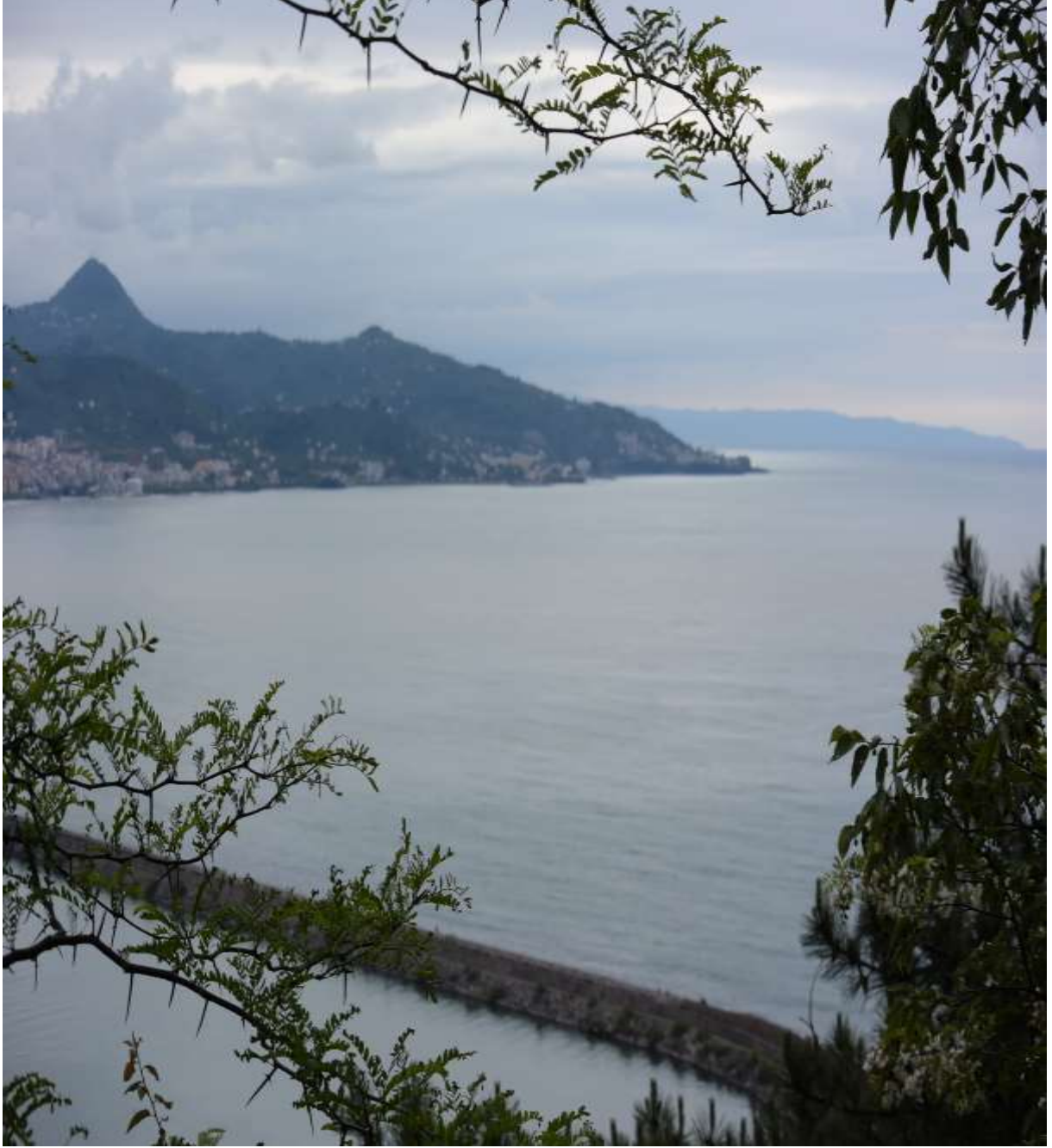
Yaklaşım *Kul Hakkı* olarak geleneksel nitelendirilen yapı, civil liberties olarak algılanan boyutun bir yansımasıdır. Birey her boyuttan sorumlu olmakta, sorumlu tutulabilmesi için aydınlatılmalı ve sonra rızasına göre işlem yapılmalıdır. Fransa İhtilalindeki üçlü yapı gibi; a) *eşitlik*, b) *özgürlük*, c) *kardeşlik* yapısının olgunlaştırılması, kültürel ve hukuksal boyutta işlenmesidir.

Bunun hukuksal alt yapısı 2006 Avrupa Konseyi (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) ile oluşturulmaya başlanmıştır, gelenek olarak bizlerde var denilirken, halk kul ve köle boyutu ile tam tersi sosyal yapı oluşmuştur.

Bilgilendirme/aydınlatma ve onam/rıza boyutu dışındaki zarar oluşturanlarda aydınlatma gerektirmeden suç/ceza/terbiye gerektiği ve insan yaşam hakkının bu kapsamda olamayacağı da ayrıca vurgudur. Ne yapayım kendi istedi diye, bir bebeğin, bir kimsenin yaşam hakkı, tedavi hakkı, insanlık hakkı yok sayılamaz, azaltılamaz, ekonomi ve kalite gibi gerekçelerle öngörülmesinden vaz geçilemez.

Kanımcıca 2006 yılından bu yana oluşan Yeni Kültür, *Etik Kültür*, *İnsan Hakları Kültürü* veya Birey Temelli/Merkezli Kültür (BMK), İngilizce de *Civil Centered Culture* (CCC) denilmesi önerilmektedir.

Anne artık bir kadın olarak, bağımsız yapıda bebeğini doğurmak, yetiştirmek ve geliştirmek istemektedir. Koca bir arkadaş olabilir ama bağımsız ve bağlantısız yapının dayanak olmasını arzu etmektedir. Bu ahlaksızlıkta bağımsızlık değildir, bu sevgide bağımsızlıktır, daha yüce boyuta çıkmaktır. Çocuk bir süre sonra uçacaktır, kendisi ise kendisi ile, benliğinde kalacaktır. Kocalar da bağımlı değil, sevgi ile bütünleşen yapı arzulamakta ve oluşturmaya çalışmaktadırlar. Ayrı maaş, ayrı iş ve ayrı kişilik altında olmayı dilemektedirler.

Prof. Dr. Aksit / From Prof. MD. M. A. Aksit's collection